

richtsnoer
meldpunt in de sport

januari 2025



Inhoudsopgave

| | | |
|-----|---------------------------|------|
| | Inleiding | p.3 |
| H1. | Rol van het meldpunt | p.5 |
| H2. | Bronnen van signalen | p.6 |
| H3. | Ontvangst signaal | p.9 |
| H4. | Categorie signaal bepalen | p.15 |
| H5. | Werkwijze per categorie | p.32 |
| H6. | Opvolging naar aard | p.36 |
| H7. | Opvolgingspalet | p.38 |
| H8. | Afwikkeling en afronding | p.45 |

Inleiding

Wat kan (of moet) een meldpunt in de sport doen naar aanleiding van signalen van (mogelijke) integriteitsschendingen? Dit richtsnoer behandelt het volledige proces waar een meldpunt mee te maken kan krijgen, vanaf het eerste signaal dat er (mogelijk) iets aan de hand is, tot de uiteindelijke afdoening van dat signaal en eventuele preventieve stappen die eruit volgen.

Vanwege de complexiteit ervan, is dit proces niet te beschrijven in een vaststaand stroomschema dat altijd gevolgd kan worden. Het kan per situatie net weer anders zijn, samenlopen of tussentijds veranderen. Dit richtsnoer gaat daarom in op de hoofdlijnen en biedt handvatten voor een zorgvuldige omgang met signalen.

Dit richtsnoer is primair bedoeld voor meldpunten in de sport, namelijk bij sportbonden en bij het Centrum Veilige Sport Nederland. Bij sportbonden worden deze meldpunten (meestal) bemenst door integriteitsmanagers en/of integriteitsmedewerkers/contactpersonen integriteit (voorheen vertrouwenscontactpersoon-bond), en bij CVSN door casemanagers. Voor de leesbaarheid worden in dit richtsnoer gesproken over 'meldpunt' of 'medewerker (van het meldpunt)'.

Het werken volgens dit richtsnoer is een advies van NOC*NSF, en samen met sportbonden ontwikkeld. Het geeft richting aan een werkwijze die zorgvuldig en proportioneel is. Voor het hele richtsnoer geldt dat het een advies is. Bonden kunnen hiermee zelf een werkwijze inrichten die past bij de eigen organisatie. Voor de samenwerking binnen het CMSS gelden vanzelfsprekend wel een aantal afspraken (CMSS-Werkafspraken) waar het CVSN en sportbonden zich aan committeren. De bond is verantwoordelijk voor een veilige en integere sportomgeving voor de eigen leden en medewerkers. Afhankelijk van de inrichting van de bond, ligt dit primair bij het bestuur of de directie. Waar in deze handreiking over 'directie' wordt gesproken, kan als dat passender is ook 'bestuur' worden gelezen.

Leeswijzer: Werkwijze bij signalen

| | |
|--------------------|---|
| Hoofdstuk 1 | Gaat in op de rol van een meldpunt. |
| Hoofdstuk 2 | Beschrijft de mogelijke bronnen van signalen. Vervolgens bestaat de aanpak van een signaal of melding bij een meldpunt in de sport uit de volgende stappen. Deze stappen worden in aparte hoofdstukken behandeld. |
| Hoofdstuk 3 | Signaal ontvangen, melders opvangen, registratie en eerste check op het signaal |
| Hoofdstuk 4 | Categorie van het signaal bepalen |
| Hoofdstuk 5 | Werkwijze per categorie |
| Hoofdstuk 6 | Opvolging naar aard van de schending |
| Hoofdstuk 7 | Palet van opvolgingsmogelijkheden |
| Hoofdstuk 8 | Afwikkeling en afronding |

Definitielijst

In de handreiking worden verschillende termen gehanteerd die komen uit de 'definitielijst integriteit in de sport' (NOC*NSF, 2024). De volgende definities komen veelvuldig terug en zijn hierom hieronder opgenomen. Voor een uitgebreid overzicht van definities verwijst deze handreiking naar de definitielijst.

- **Anonieme melding:** een melding waarbij de identiteit van de persoon die de melding doet niet bekend en niet herleidbaar is bij de bevoegde functionaris en/of organisatie die de melding ontvangt.
- **Beklaagde:** aangifte tegen gedaan in het tuchtrecht en/of ordemaatregel
- **Beschuldigde:** aangewezen als veroorzaker
- **Geheimhouding:** het niet mogen delen van informatie met derden, tenzij er sprake is van een conflict van plichten of in uiterste gewetensnood.
- **Melder:** diegene die melding maakt van een (mogelijke) integriteitsschending. Iedereen kan een melder zijn. Een melder is niet per sé ook het slachtoffer of de beschuldigde.
- **Melding:** signaal dat afgegeven wordt door een melder met de bedoeling dat er vanwege de melding gehandeld gaat worden
- **Meldpunt:** organisatie en/of functionaris waar een melder een melding kan doen en er afhankelijk van de bevoegdheden van de organisatie/functionaris opvolging wordt gegeven.
- **Opvolging signaal en/of melding:** de route die een melding en/of signaal kan afleggen. Meest voorkomende opvolgingsroutes binnen de sport zijn: gesprek, mediation, tuchtrecht, onderzoek
- **Signaal:** informatie over een (mogelijke) integriteitsschending
- **Topsport:** Sportbeoefening op internationaal en/of het hoogste of één-na-hoogste nationale niveau.
- **Vertrouwelijk gesprek:** Een gesprek met (potentiële) melders over de omgang met mogelijke integriteitsschendingen onder geheimhouding van de gedeelde informatie, waarbij geheimhouding alleen doorbroken kan worden vanwege een conflict van plichten of in uiterste gewetensnood. Dit gesprek wordt gevoerd met vertrouwenspersonen.
- **Zorgvuldige omgang met informatie:** omgang met informatie waarbij informatie alleen en enkel in die mate als nodig gedeeld wordt met andere functionarissen die betrokken moeten zijn bij de beoordeling en opvolging van signalen.

H1. Rol van het meldpunt

Een meldpunt in de sport is verantwoordelijk voor het aannemen van meldingen over mogelijke integriteitsschendingen en het (laten) geven van een passende opvolging. Het meldpunt bij de sportbond ondersteunt en adviseert de directie van de bond. De directie is eindverantwoordelijk. Het CVSN werkt als meldpunt in de sport samen met de meldpunten van sportbonden. Bij signalen en meldingen heeft een meldpunt de volgende taken en rollen.

- **Centraal loket:** Alle signalen en meldingen binnen de sportbond worden zo snel mogelijk doorgeleid naar het meldpunt. De directie zorgt ervoor dat alle leidinggevenden en staf hiernaar handelen. Ook richting leden, werknemers en externen wordt gecommuniceerd wat het meldpunt binnen de sportbond is. Het meldpunt van de bond informeert directie. CVSN werkt samen met meldpunten bij sportbonden en overlegt bij signalen wie er opvolging aan geeft.
- **Aannemen meldingen:** Het doen van een melding bij een meldpunt in de sport is iets anders dan het starten van een formele procedure (bijv. tucht- of klokkenluidersprocedure). Het meldpunt zal (mits dat mogelijk is) met de melder overleggen over de start van eventuele formele procedures en hierbij de wensen en belangen van een melder zwaar laten meewegen. In sommige gevallen zal een procedure zelfs niet gestart kunnen worden of onvoldoende kansrijk zijn zonder medewerking van de melder.
- **Registratie:** Alle signalen en meldingen worden door het meldpunt geregistreerd in het CMSS conform de AVG en de Werkafspraken CMSS. Een sportbond kan daarnaast ook signalen en meldingen registreren in een eigen systeem, zolang dit voldoet aan de AVG. Gebruik hiervoor de leidraad voor sportbonden: [registratie van signalen rondom integriteit & AVG](#).
- **Beoordeling signaal en advisering aan directie:** Het meldpunt beoordeelt het signaal, bepaalt welke categorie het moet krijgen en onderneemt vervolgens de stappen die bij die categorie horen. Meldpunten van sportbonden krijgen eventueel een mandaat om (een deel van de) signalen op eigen gezag op te volgen. Maak hierover op voorhand afspraken met directie of bestuur. Bij de beoordeling van een signaal worden indien nodig relevante collega's of deskundigen betrokken, waarbij zorgvuldige omgang met de informatie wordt geborgd en bewaakt.
- **Coördinatie van opvolging:** Het meldpunt draagt er zorg voor dat de gekozen opvolging uitgevoerd kan worden, houdt overzicht, monitort en stelt waar nodig (en mogelijk) bij. Het meldpunt van de sportbond blijft de directie adviseren en is gedelegeerd opdrachtgever van acties in opdracht van de bond.
- **Contact met betrokkenen:** Het meldpunt onderhoudt contact met betrokkenen (zoals melders, slachtoffers en beschuldigen), externe partijen (zoals politie en ISR) en opdrachtnemers (zoals begeleiders van interventies, en onderzoekers). Meldpunten zullen in het contact oog hebben voor de kwetsbare positie van alle betrokkenen.
- **Doorverwijzen:** Het meldpunt is geen hulpverlener of juridisch adviseur, maar verwijst bij hulpvragen door naar geschikte instanties. Het meldpunt is ook geen vertrouwenspersoon en geeft dus geen vertrouwelijk advies of individuele persoonsbegeleiding.
- **Zorgvuldige omgang met informatie:** Meldpunten moeten zorgvuldig met informatie omgaan. Ze bieden melders dus geen vertrouwelijkheid (geheimhouding). De identiteit van melders, slachtoffers en beschuldigen wordt uitsluitend bekend bij functionarissen die noodzakelijk betrokken zijn bij de opvolging. Informatie wordt op need-to-know basis gedeeld, bijvoorbeeld voor triage en opvolging.

H2. Bronnen van signalen

Zorg ervoor dat de signalen zo snel mogelijk bij het meldpunt komen.

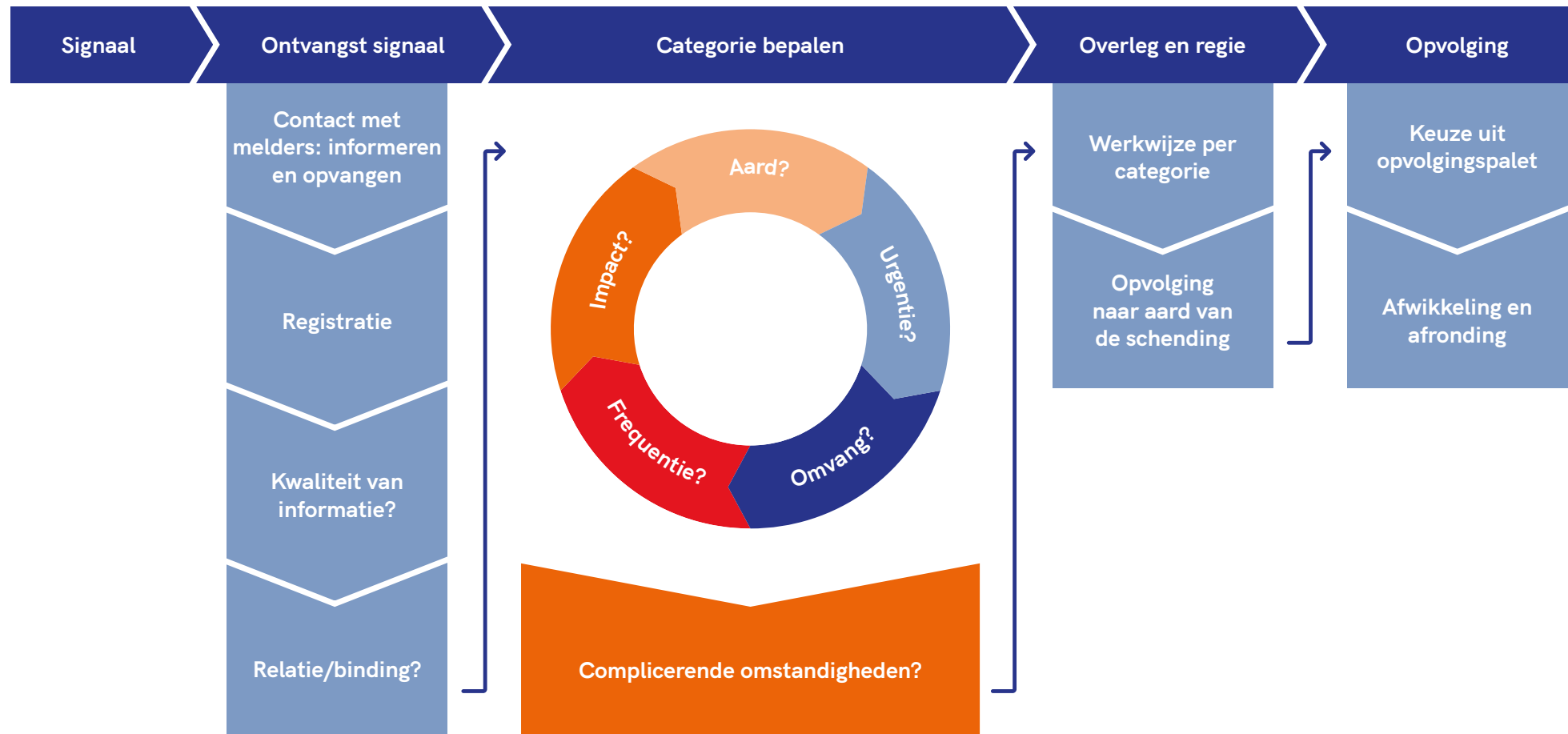
Dit verhoogt de kans op een zorgvuldige behandeling. Hierbij kunnen signalen uit verschillende bronnen komen:

- **Leden van de sportbond en onderliggende verenigingen kunnen** direct signalen aanbrengen en/of melding doen bij de bond. Informeer leden actief over de manier waarop dit gedaan kan worden. Zorg ervoor dat signalen en meldingen zo snel mogelijk terechtkomen bij het meldpunt. Communiceer helder dat de bond of het CVSN actie kan ondernemen vanwege zulke signalen. Voor een vertrouwelijk gesprek kunnen slachtoffers en (potentiële) melders een vertrouwenspersoon benaderen via het CVSN of eventueel via de sportbond.
- **Bestuurders en vertrouwenscontactpersonen van verenigingen** hebben een signalerende rol en zijn veelal een belangrijk aanspreekpunt voor leden van sportverenigingen. In een aantal gevallen (doping, matchfixing en seksuele intimidatie) geldt reglementair een meldplicht.
- **Werknemers, vrijwilligers en zzp'ers** van de sportbond kunnen melding doen via een klachten- of klokkenluidersregeling. Deze meldingen gaan over misstanden, schendingen van gedragscodes van de bond of ongewenste omgangsvormen in een werkgerelateerde context.
- **Topsporters** kunnen altijd zelf een signaal afgeven bij het meldpunt van hun bond, van een TeamNL Centrum of bij CVSN. Zulke signalen kunnen over eigen ervaringen gaan of over situaties die de sporter waargenomen heeft. Dat kan tot opvolging leiden. Wie (eerst) vertrouwelijk advies of vertrouwelijk wil spreken over een signaal, kan contact opnemen met een vertrouwenspersoon.
- **Staf en professionals in een (top-)sportomgeving** kunnen ook signalen van mogelijke schendingen opdoen. Denk aan coaches, prestatie MANAGERS en experts van NOC*NSF, technisch directeurs, welzijnsmedewerkers, medewerkers, experts binnen topsport en opleidingsprogramma's, fysiotherapeuten, psychologen of artsen. Zulke signalen kunnen worden gemeld bij de het meldpunt van de sportbond, van het TeamNL Centrum en bij CVSN. (Para-)medische professionals moeten wel rekening houden met eventuele beroepsverplichtingen rondom meldplichten, geheimhouding, en handelen bij kennis van integriteitsschendingen. Wie (eerst) vertrouwelijk wil spreken over een signaal, kan contact opnemen met een vertrouwenspersoon.
- **Vertrouwenspersonen** voeren gesprekken met werknemers, en eventueel leden of sporters, over de manier waarop zij kunnen omgaan met (mogelijke) integriteitsschendingen en ervaringen van grensoverschrijdend gedrag. Informatie blijft altijd vertrouwelijk, tenzij de gesprekspartner toestemming geeft informatie te delen of er een meldverplichting ontstaat bij de vertrouwenspersoon (conform het 'protocol doorbreken vertrouwelijkheid' van de beroepsvereniging LVV). Zonder vertrouwelijkheid te schenden, kan een vertrouwenspersoon algemene trends, ontwikkelingen en risico's signaleren voor de bond.

- Mensen kunnen direct melding doen bij het **aanklager of tuchtorgaan** van de sportbond. In veel gevallen is dit het Instituut Sportrechtspraak. Het tuchtorgaan zal de sportbond hierover informeren.
- Bij **cultuuronderzoeken, welbevindingstoetsen, risicoanalyses en medewerkersonderzoeken** die de bond op eigen initiatief uitvoert of die door derden worden uitgevoerd, wordt actief nagegaan of er in de beleving sprake is van een veilige, integere werk- of sportomgeving. Hier kunnen signalen uit voortkomen die om verdere beoordeling en/of opvolging vragen.
- **Media** en onderzoeksjournalisten, maar ook **ouders en omstanders** kunnen mogelijke integriteitsschendingen signaleren en aanbrengen bij het meldpunt. Ook als er geen directe lidmaatschaps- of werkrelatie is, is het verstandig zulke signalen serieus te beoordelen.
- **Externe organisaties en toezichthouders** kunnen signalen ontvangen en op eigen gezag behandelen, zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie, FIOD, de politie en de Dopingautoriteit, en hulpverleningsorganisaties zoals Slachtofferhulp Nederland en Fier. Deze externe organisaties kunnen vervolgens contact zoeken met het meldpunt.
- Tot slot is **het meldpunt** zelf ook een mogelijke bron. Deze kan zelf alert zijn en mogelijke schendingen signaleren.



Werkwijze meldpunt



H3. Ontvangst signaal

De menselijke maat staat bij meldpunten in de sport voorop. Meldpunten hebben oog voor de kwetsbare positie van melders, slachtoffers, beschuldigen en andere betrokkenen. Tegelijkertijd is er vanaf het eerste contact tussen een melder en het meldpunt sprake van een melding. Een meldpunt zal dus van begin af aan zorgvuldig moeten werken.

Dit hoofdstuk gaat in op de volgende stappen:

- Melders informeren over het meldproces
- Ruimte bieden voor het delen van emoties en stellen van verhelderende vragen
- Check of het signaal over integriteit gaat
- Registreren van de melding
- Check op de kwaliteit van informatie
- Check op de relatie/binding met de sport

3.1 Informeren melders

Vanaf het eerste contact tussen de melder en het meldpunt is er sprake van een 'melding'. Het is belangrijk om een melder goed te informeren. Maak direct duidelijk dat het meldpunt soms stappen zal moeten ondernemen vanwege de opvolging van de melding. Wees hierbij altijd helder dat er geen vertrouwelijkheid (geheimhouding) geboden kan worden, over de rol die het meldpunt heeft in de opvolging van signalen, en over de wijze van registratie van signalen. Spreek ook af hoe contact wordt gehouden. Zorg ervoor dat op de website van het meldpunt eenvoudig goede informatie over de werkwijze van het meldpunt te vinden is.



Tip! Gebruik het **telefoonscript** voor het aannemen van meldingen dat is ontwikkeld door het Centrum Veilige Sport Nederland. Voor informatie op de website is een voorbeeldtekst beschikbaar via NOC*NSF.

Binnen twee werkdagen na het eerste contact ontvangt de melder schriftelijke feedback met daarin ten minste de informatie over de werkwijze van het meldpunt, de contactpersoon bij het meldpunt en het dossiernummer. Als er persoonsgegevens worden verwerkt, krijgt de melder ook een bevestiging van het geven van toestemming om deze gegevens te verwerken in het CMSS. Als er geen toestemming wordt gegeven voor het verwerken van persoonsgegevens, wordt dit vastgelegd.

Bij anonieme meldingen kan het onmogelijk zijn om deze terugkoppeling te bieden. Een bevestiging van het verwerken van persoonsgegevens is niet van toepassing bij een anonieme melding.

Minderjarige melders

Indien de melder jonger is dan 13 jaar (t/m 12 jaar) worden de ouders en/of verzorgers altijd geïnformeerd door het meldpunt, tenzij de melder direct gevaar loopt door het bespreken van de inhoud van de melding met ouders en/of verzorgers. Bij minderjarigen van dertien, veertien en vijftien jaar is het uitgangspunt dat de melding wordt besproken met de ouders en/of verzorgers door de minderjarige en/of het meldpunt.

Vanaf 16 jaar hebben minderjarigen het recht om zelf een melding te doen en toestemming te geven voor de verwerking van persoonsgegevens. Zonder toestemming kunnen dan geen persoonsgegevens worden verstrekt aan derden.

3.2 Emotionele opvang

Integriteitsschendingen kunnen veel impact hebben op melders, slachtoffers en andere betrokkenen. Zorg daarom voor een goede opvang bij meldingen. Geef ruimte aan emoties en hou er (tijdens het hele traject!) rekening mee dat het voor de betrokkenen gaat over een ingrijpende gebeurtenis.



Tip! Gebruik de **Werkinstructie Emotionele Opvang** van het CVSN. Deze werkinstructie biedt medewerkers die regelmatig worden geconfronteerd met de emotionele opvang handvatten.

Het meldpunt is geen hulpverlenende instantie. Beoordeel of, en zo ja naar welke ondersteuning de verschillende betrokkenen verwezen kunnen worden. Dit geldt in de eerste plaats bij acute zaken, zoals geweldsincidenten en seksuele misdrijven. Ook voor nadere juridische, financiële of psychologische ondersteuning kunnen mensen op verschillende plekken terecht. Dit richtsnoer bevat een overzicht van zulke organisaties in de [bijlage](#).

3.3 Signaal gaat niet over integriteit

Het kan ook gebeuren dat het signaal gaat over een onderwerp dat buiten de kaders van integriteit valt. Denk bijvoorbeeld aan geschillen over selectie en selectiemomenten, zaken rondom de uitvoering van een wedstrijdreglement of de behandeling van mogelijke overtredingen van spelregels. Draag het betreffende signaal in dat geval over aan de bijpassende commissie, afdeling of collega. Of verwijs een melder door.



Let op! In sommige gevallen kan het in eerste aanleg nog twijfelachtig zijn of een signaal wel of geen integriteitsschending is. Maak in zulke gevallen een zorgvuldige afweging en blijf indien nodig betrokken.

3.4 Registratie

Vanuit het CMSS wordt veilig samengewerkt tussen Centrum Veilige Sport Nederland en sportbonden. Het meldpunt waar de melding initieel is binnengekomen neemt de leiding (regie), maar kan het stokje in onderling overleg doorgeven (CVSN naar bond en vice versa). Alle signalen en meldingen worden door de meldpunten geregistreerd in CMSS. Dit geldt ook voor de stappen die worden gezet door partijen in de opvolging en de adviezen die de medewerker geeft. Administreren draagt zo bij aan een heldere tijdslijn en aan de zorgvuldigheid van het proces.

Veel sportbonden maken vaak ook gebruik van een eigen systeem voor het registreren van signalen. Houd bij gebruik van een eigen systeem altijd rekening met de leidraad voor sportbonden: registratie van signalen rondom integriteit & AVG.



Let op! Voer signalen bij voorkeur direct in, maar uiterlijk binnen twee werkdagen. Gebruik voor het registreren van signalen in CMSS het daarvoor beschikbare ondersteuningsmateriaal dat te vinden is in de kennisbank van CMSS.

Het registreren van meldingen dient als collectief geheugen voor de sportsector. Registreer ook als er besloten wordt in eerste instantie geen of beperkt actie te ondernemen. Meerdere signalen, kunnen er bijvoorbeeld samen toe leiden dat alsnog actie ondernomen kan worden. Het CVSN kan met behulp van CMSS dit overzicht over sporten bewaken.

3.5 Kwaliteit van informatie

Toets een signaal altijd op de vraag of er voldoende informatie is voor een zorgvuldige beoordeling. Is de beschikbare informatie te valideren en/of aan te vullen? Is een bron anoniem of beschikbaar voor hoor- en wederhoor? Kunnen bronnen nogmaals worden benaderd? Komt de informatie uit eerste hand of is het een doorgegeven signaal? Van wie komt de informatie, is dit iemand die neutraal is of behoort de melder tot een conflictpartij? Bevat het signaal voldoende informatie voor de mogelijke vervolgstappen? Heeft de integriteitsschending onlangs plaatsgevonden of is het erg lang geleden?

Zorg ervoor dat bij het ontvangen van signalen de benodigde informatie naar voren komt door uit te vragen. Vraag door en heb aandacht voor consistentie in het verhaal. Een methode om te controleren of je een volledig beeld hebt van een signaal is het toetsen van de 7 W's. De 7 W's staan voor: wie, wat, waar, wanneer, welke wijze, waarom en waarmee. Als je één van deze W's nog niet hebt ingevuld, kan je dit uitvragen bij de melder. Indien het signaal reden is voor een tuchtrechtelijk of strafrechtelijk onderzoek, voer dan niet zelf een (feiten)onderzoek uit, maar laat dit over aan de aangewezen instantie. Het uitvragen van de 7 W's doet het meldpunt zelf, zodat er triage gedaan kan worden.

Let gedurende het contact ook op emoties van de melder. Het kan voorkomen dat een melder een signaal slechts beperkt deelt, omdat de melder een duidelijke wens heeft en verwacht dat die wordt ingewilligd door het signaal op de betreffende wijze te bespreken met het meldpunt. Vraag hierom ook uit wat de wens is van de melder. Houd rekening met de kwetsbaarheid van een melder.

! **Let op!** Voer bij signalen van aanranding en verkrachting zelf geen uitgebreide gesprekken met een slachtoffer om tot in detailniveau duidelijk te krijgen wat er is gebeurd. Verwijs door naar politie, slachtofferhulp en het Centrum Seksueel Geweld. Volg daarna de meldplicht binnen de sport.

Vuistregels om te voldoen aan de AVG

Het registreren en verwerken van meldingen, waaronder persoonsgegevens, is gebonden aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De [CMSS-Werkafspraken](#) en de Leidraad voor sportbonden: [registratie van signalen rondom integriteit & AVG](#) gaan hier uitgebreid op in. De laatste versie van de CMSS-Werkafspraken is te vinden in CMSS. De vuistregels voor registreren van signalen zijn:

1. Het meldpunt verwerkt persoonsgegevens rechtmatig en is transparant over de wijze waarop persoonsgegevens worden verwerkt in CMSS of het eigen systeem van de sportbond.
2. Het meldpunt legt alleen die gegevens vast die nodig zijn voor het kunnen bijstaan van de melder en het kunnen opvolgen van de melding.
3. Het meldpunt legt de gegevens zo feitelijk mogelijk vast en vermijdt speculaties en interpretaties (juistheid van gegevens).
4. Het meldpunt bewaart persoonsgegevens niet langer dan noodzakelijk.
5. Het meldpunt werkt veilig. Dat wil zeggen dat het meldpunt ervoor zorgt dat onbevoegden geen toegang hebben tot CMSS of het eigen systeem van de sportbond.

Samenhang met andere informatie

Ga na of een signaal verrijkt kan worden. Is er samenhang met andere dossiers (bijv. In het eigen systeem of het CMSS), speelt er al meer in de omgeving waar het signaal vandaan komt, is er samenloop met andere, al lopende trajecten? Neem dit op in het dossier, koppel dossiers als het gaat om hetzelfde signaal en houd hiermee rekening in de beoordeling van het signaal. Neem contact op met een ander meldpunt om na te vragen of zij signalen binnen hebben gekregen of informatie hebben die van toegevoegde waarde kan zijn voor een zorgvuldige beoordeling van het voorliggende signaal.

Anoniem

In de sport is een anonieme melding een melding waarbij de identiteit van de persoon die de melding doet niet bekend en niet herleidbaar is bij de bevoegde functionaris en/of organisatie die de melding ontvangt. Hierbij kan nog een onderscheid worden gemaakt tussen een anonieme melder met en zonder communicatie: in het geval dat er communicatie is kan het meldpunt de anonieme melder bereiken, in het andere geval is verdere communicatie vanuit het meldpunt niet mogelijk.

Anonieme meldingen worden in behandeling genomen en beoordeeld. Met anonieme melders wordt altijd besproken, indien dit mogelijk is, dat het melden vanuit de anonimiteit beperkend is voor de opvolgingsmogelijkheden.

3.6 Relatie/binding met de sport

De sport kan zich op verschillende manieren verhouden tot de personen en omstandigheden in het signaal. Via welke van de volgende manieren is sprake van een binding met een sportbond?

- Verenigingsstructuur
- Werkrelatie (arbeidscontract, vrijwilliger, inhuur)
- Topsportcontext
- Geen directe binding

Vereniging

Sport is in de eerste plaats georganiseerd via sportbonden met verenigingen, met personen en/of clubs als leden. Binnen de sportbond maken de leden afspraken met elkaar over gewenst en ongewenst gedrag, en de aanpak ervan. Deze normen zijn vastgelegd in bijvoorbeeld gedragscodes, (huishoudelijke) reglementen, statuten en tuchtreglementen. Mensen die geen lid zijn van de vereniging, kunnen zich vrijwillig binden aan de gedragscode, reglementen en tuchtregels van een sportbond. Bijvoorbeeld via een [Verklaring Onderwerping Tucht](#) of via een bepaling in een arbeidsaanstelling of contract.

Werkrelatie

Heeft de sportbond een werkorganisatie? Dan is de sportbond verantwoordelijk voor een sociaal veilige werkomgeving van haar werknemers, zzp'ers en vrijwilligers. Bovendien kan de sportbond werken met contractanten en andere inhuur. Ook deze partijen hebben een werkrelatie met de sportbond. Met name wet- en regelgeving vanuit de Arbowet en CAO Sport, de Wet Bescherming Klokkenluiders, en het arbeidsrecht, zijn hier relevant.

Wanneer er een arbeidsrechtelijke verhouding is, kan een incident arbeidsrechtelijk worden opgepakt. Dat alles uiteraard zorgvuldig en met inachtneming van de arbeidsrechtelijke eisen die gelden. Het aanhaken van een HR deskundige of arbeidsrechtsspecialist is wenselijk.

Iedereen die een werkrelatie met de sportbond heeft, kan gebruik maken van procedures voor het melden van klachten, schendingen en misstanden. De werkgever is vaak verplicht deze procedures in te richten en zal die procedures dan moeten volgen.

Melding gedaan via specifieke procedure?

| | |
|----------------------------------|--|
| Klokkenluidersregeling | Voor personen met (voormalig) werkrelatie (incl. vrijwilligers) met de bond, over misstanden met een maatschappelijk belang (eventueel ook: schendingen van gedragscode). Diverse rechten en plichten voor melder, beschuldigde en werkgever (Wet bescherming klokkenluiders). |
| Interne klachtenprocedure | Voor werknemers van bond, over ongewenst gedrag door collega's. Rechten en plichten voor klager, beklaagde en werkgever zoals vastgelegd in de eigen procedure (arbo). |
| Externe klachtenprocedure | Voor externen die een klacht hebben over de behandeling door de sportbond. Rechten en plichten voor klager en organisatie zoals vastgelegd in de eigen procedure. |

Topsportcontext

Komen er signalen uit een topsportomgeving van de sportbond? Dan zal er vaak een samenloop van werk- en verenigingsrelaties zijn. Ga na welke arbeid- en tuchtrechtelijke kaders van toepassing zijn, en op welke manier de sportbond een relatie heeft met de betreffende topsportomgeving. Bovendien kunnen naast de sportbond ook andere organisaties een rol spelen, zoals commerciële teams of clubs, NOC*NSF, TeamNL Centra, evenementenorganisaties en internationale federaties. Topsport wordt namelijk op verschillende locaties en niveaus bedreven:

- **Ten eerste** zijn er topsport- (S) en opleidingsprogramma's (S-1) waarin de sportbond veelal wordt gefaciliteerd door een TeamNL centrum. Naast het inregelen van trainingsaccommodaties, zorgen TeamNL centra ook voor huisvesting en topsportvriendelijk onderwijs. Deze topsport- en opleidingsprogramma's zijn merendeel gecentraliseerd op een locatie en hebben een voltijds karakter

voor topsporters met een topsport- of talentenstatus. De bond is te allen tijde eindverantwoordelijk voor de programma's. Bij de bond kan dus melding gedaan worden bij mogelijke integriteitsschendingen in deze context. Ook bij het CVSN kan gemeld worden.

Vanuit NOC*NSF zijn er prestatie managers beschikbaar voor deze topsport- en opleidingsprogramma's die een coördinerende en adviserende rol hebben op het sporttechnische vlak voor de TD en coaches. Prestatie managers kennen ook een verantwoordelijkheid voor een optimaal en veilig prestatie klimaat. Naast prestatie managers kent NOC*NSF (hoofd)experts die op verschillende domeinen (medisch, sport science, voeding, prestatiegedrag, strength and conditioning en topsportcultuur) begeleiding, kennis en expertise brengen t.b.v. de prestatieverbetering van de sporters.

Topsport- en opleidingsprogramma's worden mede gefinancierd door NOC*NSF en TeamNL centra en moeten voldoen aan de investeringsvoorwaarden en minimale kwaliteitseisen (MKE) voor topsportbonden van NOC*NSF. Medewerkers van NOC*NSF hebben een meldverantwoordelijkheid.

Bij signalen in een TeamNL Centrum kunnen meerdere partijen een rol hebben: de sportbond, het TeamNL Centrum en NOC*NSF. Dit is afhankelijk van welke werknemers, contractanten en leden bij een signaal betrokken zijn. Zorg ervoor dat signalen zo snel mogelijk bij een integriteitsmanager van de sportbond of het TeamNL Centrum komen. Indien nodig zal deze integriteitsmanager dan samenwerking of overdracht verzorgen met meldpunten van (een of beide) andere organisatie(s).

- **Ten tweede** is er in Nederland een grotere groep topsporters te definiëren, namelijk de groep die actief is op (ten minste) het hoogste nationale niveau, zoals nationale competities of Nederlandse kampioenschappen. Deze sporters zijn verbonden aan clubs en verenigingen, waaronder ook commerciële teams. Deze groep sporters loopt kans te maken te krijgen met doping en matchfixing. Signalen van integriteitsschendingen kunnen bij de bond van de sport of het CVSN gedaan worden.
- **Ten derde** is er een groep sporters actief op de niveaus onder het hoogste nationale niveau. Ook hier kan wel een topsportbeleving en topsportdynamiek aanwezig zijn. Ook vanuit deze context kunnen sportbond en het CVSN signalen ontvangen.

Tijdens uitzendingen naar multisportevenementen zoals de Olympische en Paralympische Spelen zijn deze sporters en hun begeleiders direct verbonden aan TeamNL en moeten zij voldoen aan de regels en afspraken die ze met NOC*NSF maken. Ontstaan er signalen tijdens een uitzending, dan is NOC*NSF verantwoordelijk voor de opvolging ervan. Signalen tijdens uitzending worden daarom behandeld door NOC*NSF in samenwerking met de betreffende sportbond.

Sportbonden zijn verantwoordelijk voor hun atleten tijdens uitzendingen naar andere internationale wedstrijden en competities, zoals Europese- en

Wereldkampioenschappen. Zorg er als bond voor dat je voorbereid bent op meldingen tijdens deze evenementen!

Geen directe binding

Ook als er geen directe relatie is met de sportbond, kan een situatie impact hebben op leden of werknemers van de sportbond. Bijvoorbeeld bij signalen over onveiligheid in de buurt van een sportaccommodatie, of bij ingrijpende incidenten in de omgeving van een vereniging. Bij signalen over personen rondom een vereniging of topsportomgeving, kan het ook het geval zijn dat er geen directe binding is tussen de betreffende persoon en de sportbond.

Ontvangt de sportbond signalen zonder dat er directe binding is, dan kan het desondanks mogelijk zijn om acties te ondernemen. Ga bijvoorbeeld na op welke manier een lokale vereniging ondersteuning kan krijgen. Bijvoorbeeld door de vereniging in contact te brengen met politie of de gemeente, met andere hulpverlenende instanties, of door ondersteuning te bieden bij de communicatie richting leden van de vereniging.

H4. Categorie signaal bepalen

Het meldpunt beoordeelt elke melding om te bepalen wat er moet gebeuren. Dit noemen we 'triage'. Hiervoor gebruikt het meldpunt vier categorieën. Bij elke categorie horen afspraken over samenwerking en taakverdeling.

Voorbeelden van signalen per categorie

In welke categorie hoort een signaal? Dat zal een inschatting blijven die per signaal verschilt en moet blijken, nadat je het afwegingskader hebt doorlopen (zie vanaf [p.32](#)). In dit afwegingskader wordt gewerkt met de elementen: aard, urgentie, omvang, frequentie en impact en daarnaast een lijst complicerende omstandigheden. In het schema hieronder zijn voorbeelden verzameld per categorie. Dit kan een handvat bieden bij de inschatting.

! **Let op!** De indeling in categorieën is bedoeld voor intern gebruik bij de meldpunten. Het is niet bedoeld om te gebruiken voor communicatie naar melders of andere betrokkenen.

Afwegingskader

Met het afwegingskader bepaalt het meldpunt de categorie voor een melding. Zo kunnen sportbonden en CVSN met elkaar samenwerken. Hieronder wordt eerst uitgebreid stilgestaan hoe in het afwegingskader bepaald wordt of een signaal in categorie 1, 2, 3, 4 valt. Daarna (vanaf p. 29) worden per categorie voorbeelden gegeven van wat voor soort schendingen in de verschillende categorieën kunnen vallen. In hoofdstuk 5, 6 en 7 wordt vervolgens uitgelegd dat elke categorie een andere werkwijze vergt en een ander type opvolging nodig heeft.

Hoe bepaal je de categorie?

De aard, omvang, frequentie, urgentie impact en complicerende omstandigheden zijn de elementen die samen bepalen welke categorie een melding krijgt. Gebruik hierbij de richtvragen uit het afwegingskader. Bepaal wat de aard van de schending is. Bedenk vervolgens of de elementen: urgentie, omvang, frequentie en impact in milde, matige of ernstige mate aanwezig zijn. Bedenk tenslotte of complicerende omstandigheden een rol spelen in de casus.

| Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 | Categorie 4 |
|--|---|--|---|
| In categorie 1 vallen signalen die bij de verschillende elementen mild/laag scoren en waarbij er zich doorgaans weinig/geen complicerende omstandigheden voordoen. | In categorie 2 vallen signalen die bij de verschillende elementen matig/gemiddeld scoren en waarbij er zich soms complicerende omstandigheden voordoen. | In categorie 3 vallen signalen die bij de verschillende elementen matig/gemiddeld tot en met hoog scoren en waarbij er zich meestal complicerende omstandigheden voordoen. | In categorie 4 vallen signalen die bij de verschillende elementen hoog scoren en waarbij er doorgaans sprake is van één of meer complicerende omstandigheden. |

Voorbeeld A

Een sporter is meermaals denigrerend en respectloos toegesproken door een trainer. De sporter meldt dit bij het meldpunt, want de sporter vindt het storend en wil door

het gedrag van de trainer mogelijk stoppen met sporten. Op verenigingsniveau heeft hierover nog geen gesprek plaatsgevonden.

| | Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 | Categorie 4 |
|---|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Beoordeling | | | | |
| Het gaat hier om een melding van grensoverschrijdend gedrag. Van een gevaarstelling, aangifte- en/of meldplicht is geen sprake. Het speelt zich op lokaal niveau af, er is één slachtoffer bekend. De beschuldigde trainer bevindt zich in een machtspositie, hetgeen een complicerende omstandigheid is. Het gedrag heeft zich meermaals (herhaaldelijk) voorgedaan. De impact op de sporter is duidelijk (mogelijk stoppen met sporten). Er is geen sprake van maatschappelijke impact. De impact op andere sporters (direct betrokkenen) is onduidelijk. Er heeft op verenigingsniveau nog geen gesprek plaatsgevonden. De melding wordt ingeschaald in categorie 1. | A | | | |
| Herbeoordeling voorbeeld A | | | | |
| Uit meerdere gesprekken met sporters en bestuursleden blijkt dat de beschuldigde trainer al eerder voor het gedrag schriftelijk is gewaarschuwd door het bestuur (complicerende factor) en verschillende sporters last hebben van het gedrag van de beschuldigde (meerdere slachtoffers en hierdoor grotere impact). De melding wordt opgeschaald naar categorie 2. | | A | | |

Voorbeeld B

Een bestuurslid belt met het meldpunt. Verschillende sporters van een seniorenteam gaan na afloop van de wedstrijd aan de bar wat drinken, waarbij veel alcohol vloeit. Hierbij wordt door het seniorenteam veelvuldig vrouwonvriendelijke grappen gemaakt.

Tot op heden heeft nog niemand zich gemeld die hier aanstoot van neemt, maar het bestuur wil eigenlijk niet dat dit team op deze wijze praat aan de bar in het clubhuis en wil hierover in gesprek met het team.

| | Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 | Categorie 4 |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Beoordeling | | | | |
| Het gaat hierover grensoverschrijdend gedrag. De urgentie is laag, de omvang beperkt (lokaal en geen slachtoffers). Er zijn wel meerdere betrokkenen en het gedrag heeft direct invloed op de sfeer en uitstraling van de vereniging. Het komt wekelijks voor (frequentie). De impact lijkt vooralsnog te overzien, er zijn geen meldingen binnengekomen over het gedrag. De melding wordt ingeschaald in categorie 1. | B | | | |
| Herbeoordeling voorbeeld B | | | | |
| Het bestuur gaat in lijn met het advies van het meldpunt in gesprek met het seniorenteam. Het gesprek escaleert enorm. De bestuursleden worden uitgescholden door meerdere spelers (verbale agressie) en het gesprek wordt hierdoor vroegtijdig beëindigd. De aard van de melding is veranderd. Bovendien is het bestuur zelf slachtoffer geworden. De melding wordt opgeschaald naar categorie 2. | | B | | |
| Herbeoordeling voorbeeld B | | | | |
| Een van de bestuursleden krijgt een bedreiging van een speler uit het seniorenteam via WhatsApp. De aard van de melding wordt wederom uitgebreid van onzedelijke grappen, verbale agressie naar nu ook intimidatie (bedreiging). De urgentie en impact neemt hierdoor toe. De melding wordt opgeschaald naar categorie 3. | | | B | |

Voorbeeld C

Een verenigingsbestuurder neemt contact op met het meldpunt. Een minderjarige sporter wordt al een half jaar wekelijks gepest op de sportvereniging en wil daardoor stoppen. De twee pestende jongeren (14-15 jaar) zijn met ouders door het bestuur

aangesproken. De ouders gaven aan dat het allemaal niet zoveel voorstelde. Dit gesprek heeft niet de gewenste invloed gehad en het pestgedrag gaat door.

| | Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 | Categorie 4 |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Beoordeling | | C | | |
| Aard is grensoverschrijdend gedrag, pesten. Het pesten vindt al langdurig en vrij frequent plaats. De impact is dat het slachtoffer wil stoppen. Bovendien heeft het gedrag impact op het team. De urgentie is gemiddeld, proces loopt al een tijd, maar geen meld- of aangifteplicht. Wat betreft de omvang gaat het hier om één slachtoffer en twee beschuldigen. Wat het complicerend maakt is dat zij alle drie minderjarig zijn, de beschuldigen al zijn aangesproken door het bestuur en de ouders van de beschuldigen niet coöperatief zijn. Deze melding wordt ingeschaald in categorie 2. | | | | |
| Herbeoordeling voorbeeld C | C | | | |
| Het bestuurslid belt wederom. De ouders van de pestende jongeren hebben contact opgenomen met het bestuur, waarin ze hebben aangegeven wel de ernst van de situatie in te zien. De ouders hebben de jongeren ook thuis gewaarschuwd voor het pestgedrag. Het bestuur heeft ook gesproken met de ouders van het slachtoffer en het slachtoffer blijkt niet te willen stoppen met sporten, dit was een misverstand. De melding wordt afgeschaald naar categorie 1, want door de gewijzigde omstandigheden neemt de impact af. | | | | |
| Herbeoordeling voorbeeld C | | | C | |
| Uit een gesprek dat het bestuur van de vereniging heeft gevoerd met de verschillende betrokkenen blijkt dat het pestgedrag racistisch van aard is en de trainer van het team dit gedrag richting het slachtoffer tolereert. Aangezien het niet alleen gaat om pestgedrag, maar om discriminatie wordt de melding opgeschaald naar categorie 3 | | | | |

Voorbeeld D

Een moeder van een minderjarige sporter meldt zich bij het meldpunt. De sporter heeft al meerdere jaren een hele hechte relatie met zijn voormalige trainer (meerderjarige). De moeder van de minderjarige sporter geeft aan dat haar zoon een vaderfiguur heeft gemist in het grootste deel van zijn jeugd en dit gat de laatste jaren opgevuld wordt door de trainer. Dit was allemaal positief. Samen dagjes weg, samen naar het sportkamp met andere jeugdspelers van de club.

Onlangs keek de moeder even in de telefoon van haar zoon en zag daar dat de bevriende trainer dagelijks tientallen tot aan honderden berichten naar haar zoon stuurt. Ze schrok hiervan en weet niet wat te doen. De trainer betekent zoveel voor haar zoon, maar van manipulatie lijkt wel sprake. Bovendien vindt moeder het achteraf gezien ook wat vreemd dat de trainer hele dure sportschoenen heeft gekocht voor haar zoon.

| | Categorie 1 | Categorie 2 | Categorie 3 | Categorie 4 |
|--|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Beoordeling | | | D | |
| Hier is mogelijk sprake van een groomingsproces (aard). De urgentie is hoog, impact is hoog, frequentie betreft structureel gedrag. De omvang is beperkt, aangezien het om één slachtoffer en beschuldigde gaat. Het is onduidelijk of er sprake is van een seksuele connotatie. De melding wordt ingeschaald in categorie 3, omdat verder onderzoek wenselijk is. | | | D | |
| Herbeoordeling voorbeeld D | | | | D |
| Na het gesprek met de moeder melden zich meerdere ouders bij het meldpunt (op haar advies). De minderjarige sporters zijn online, via Snapchat, benaderd door de betreffende trainer met seksueel getinte foto's van hem en chatberichten. De trainer heeft hierbij gevraagd of de sporters bij hem thuis wilden komen gamen ook zou hij dan kunnen kijken naar eventuele blessures en de sporters kunnen voorzien van massage. Enkele minderjarige sporters zijn bij de trainer thuis geweest. De ouders hebben nog niet met hun kinderen gesproken over de inhoud van deze bezoeken. | | | | D |
| De aard is online seksuele intimidatie, met mogelijk een fysieke component. Dit is een strafbaar feit. Het aantal slachtoffers blijkt hoger dan eerst gedacht. Omdat er hier sprake is van een strafbaar feit, wordt besloten om aangifte te doen bij de politie. De melding wordt opgeschaald naar categorie 4. | | | | D |

Afwegingskader

Wat is de aard van de schending?

Het soort schending bepaalt voor een groot deel de mogelijke opvolging ervan. Bepaal daarom waar het signaal over gaat. In de meeste gevallen biedt dit al duidelijke kaders voor de categorie en vervolgstappen. Is er sprake van:

- Grensoverschrijdend gedrag
- Seksuele intimidatie
- Doping
- Matchfixing en gokgedrag
- Overige integriteitsschendingen

Wat is de urgentie?

Vraagt het signaal om direct of verplicht ingrijpen.

- Inschatting gevaarstelling
- Competenties bestuurders
- Lopend proces
- Meld- en/of aangifteplicht

Wat is de omvang?

De omvang van een signaal geeft inzicht in de reikwijdte en het aantal betrokkenen

- Is het signaal lokaal, regionaal, landelijk of internationaal?
- Hebben de betrokkenen een invloedrijke positie?
- Wat is het aantal slachtoffers?
- Wat is het aantal beschuldigen?

Wat is de frequentie?

Hoe vaak is de integriteitsschending voorgekomen?

- Betreft het een incidentele gedraging, herhaald gedrag of is er sprake van een patroon?

Wat is de impact op melders, betrokkenen, omgeving en samenleving?

Wat is de impact op collega's, vereniging en samenleving?

- Wat is de impact op melders?
- Wat is de impact op direct betrokkenen?
- Wat is de impact op de omgeving?
- Wat is de maatschappelijke impact?

Zijn er complicerende omstandigheden?

Gebruik hiervoor het overzicht van complicerende omstandigheden.

- Welke invloed hebben complicerende omstandigheden op de zaak?

4.1 Wat is de aard van de schending?

Het soort schending bepaalt voor een groot deel de mogelijke opvolging ervan. Bepaal daarom waar het signaal over gaat. In de meeste gevallen biedt dit al duidelijke kaders voor de categorie en vervolgstappen. Is er sprake van:

- Grensoverschrijdend gedrag
- Seksuele intimidatie
- Doping
- Matchfixing en gokgedrag
- Overige integriteitsschendingen

Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kent allerlei verschillende vormen. Zoals (seksuele) intimidatie, discriminatie, pesten, machtsmisbruik, agressie en geweld, en uitsluiting.

Grensoverschrijdend gedrag kan één-op-één plaatsvinden. Er kan ook sociale onveiligheid ontstaan in een groep, zoals een (top)sport- of werkomgeving. Binnen een groep kunnen de ervaringen hiervan bovendien sterk uiteenlopen. Zulke ervaringen van sociale onveiligheid kunnen allerlei verschillende oorzaken hebben, zoals gedrag van een of enkele individuen, maar ook machtsverhoudingen, financiële en sportieve prikkels, communicatiestijlen en misverstanden over elkaar intenties.

Voor de omgang met grensoverschrijdend gedrag zijn de nodige kaders beschikbaar. Seksuele intimidatie is een vorm van grensoverschrijdend gedrag, waarvoor specifiekere regels gelden die gevolgd moeten worden. Dit wordt op de volgende pagina in een aparte alinea besproken.

Voor **leden van verenigingen** gelden voor grensoverschrijdend gedrag diverse regels, reglementen en gedragscodes, vaak geborgd in de statuten van de sportbond of vereniging. Vanuit NOC*NSF geeft de **Blauwdruk Grensoverschrijdend Gedrag** de volgende definitie: "Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van handelen en/of

nalaten dat als doel en/of gevolg heeft dat de waardigheid en/of veiligheid van één of meerdere personen wordt aangetast".

Bij grensoverschrijdend gedrag kan er sprake zijn van **strafbare feiten**, zoals bijvoorbeeld geweldsdelicten. In dat geval kan je het slachtoffer erop wijzen om aangifte te doen bij de politie. Op grond van artikel 161 van het wetboek van strafvordering, is eenieder die kennis heeft van een strafbaar feit bevoegd om daarvan aangifte te doen. Bespreek dit uiteraard wel altijd met de melder. Bij een aantal ernstige misdrijven ben je verplicht om aangifte te doen, zoals bij misdrijven tegen het leven gericht, verkrachting en wederrechtelijke vrijheidsberoving.

In de context van **arbeidsorganisaties en werkrelaties** gelden vaak gedragscodes. Daarnaast biedt de Arboret samen met de CAO Sport een kader. Een werkgever is verantwoordelijk voor een sociaal veilige werkomgeving, waarin psychosociale arbeidsbelasting (PSA) wordt voorkomen. In de Arboret wordt PSA oftewel ongewenste omgangsvormen gedefinieerd als: (seksuele) intimidatie, pesten, agressie en geweld, discriminatie en racisme.

In het afwegingskader kan grensoverschrijdend gedrag ingedeeld worden in alle vier de categorieën. De indeling is afhankelijk van de elementen en eventueel complicerende omstandigheden.

Seksuele intimidatie

Seksuele intimidatie is een specifieke vorm van grensoverschrijdend gedrag, namelijk met een seksuele connotatie. Seksuele intimidatie komt in allerlei vormen voor. Zo kan het om verbaal geweld gaan, bijvoorbeeld seksistische opmerkingen of intieme vragen over het privéleven. Maar ook om lichamelijk gedrag zoals ongewenste, opzettelijke aanrakingen. Dit gedrag kan van een persoon afkomstig zijn, maar ook van een groep. Voor slachtoffers kunnen alle vormen van seksuele intimidatie ingrijpende gevolgen hebben. De aard van de gedraging is daarbij van groot belang, maar ook hoe het slachtoffer het gedrag ervaart en hoe de omgeving daarmee omgaat.

Voor **leden van verenigingen** is de **Blauwdruk Seksuele Intimidatie** van NOC*NSF en de sportbonden het leidende kader, met als definitie: "Seksuele intimidatie is enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd." Op basis van deze blauwdruk hebben sportbonden gedragsregels opgesteld, en moeten sportbonden beschikken over een tuchtreglement seksuele intimidatie.

Onder de definitie in de Blauwdruk Seksuele Intimidatie vallen ook de in de strafwet genoemde zedenmisdrijven. De meest bekende voorbeelden van een zedenmisdrijf zijn: ontucht, aanranding, verkrachting, bezit kinderporno en/of grooming. Het is dus mogelijk dat er zowel sprake is van een strafbaar feit als van een overtreding van het tuchtreglement Seksuele intimidatie. Het is ook mogelijk dat er alleen sprake is van een overtreding van het tuchtreglement.

Als er sprake is van een strafbaar feit, kan je het vermeende slachtoffer wijzen op de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie. Op grond van artikel 161 van het wetboek van strafvordering, is eenieder die kennis heeft van een strafbaar feit bevoegd om daarvan aangifte te doen. Bespreek dit uiteraard wel altijd met de melder. Bij een aantal ernstige misdrijven ben je verplicht om aangifte te doen, waaronder bij verkrachting.

Bestuurders en begeleiders hebben op grond van het Reglement Seksuele Intimidatie een meldplicht bij signalen van seksuele intimidatie. Dit is onderdeel van een krachtige opvolging van meldingen en signalen in de sport. De meldplicht seksuele intimidatie rust op bestuursleden en begeleiders van alle aangesloten verenigingen en sportbonden van NOC*NSF.

In de context van **arbeidsorganisaties en werkrelaties** gelden vaak gedragscodes. Daarnaast biedt de Arbowet samen met de CAO Sport een kader. Een werkgever is verantwoordelijk voor een sociaal veilige werkomgeving, waarin psychosociale arbeids-

belasting (PSA), en dus ongewenste omgangsvormen, wordt voorkomen. Seksuele intimidatie valt volgens de Arbowet onder ongewenste omgangsvormen. Vanuit de Wet Bescherming Klokkenluiders kan structurele seksuele intimidatie en een gebrekkige aanpak ervan door de werkgever, gezien worden als een misstand.

In het afwegingskader kan seksuele intimidatie ingedeeld worden in alle vier de categorieën. De indeling is afhankelijk van de elementen en eventueel compliceerende omstandigheden. Houd rekening met de meldplicht en eventueel geldende aangifteplicht.

Doping

Dopinggebruik is in strijd met een schone en eerlijke sport. Voor doping gelden in Nederland alleen tuchtregels, namelijk het **Nationaal Dopingreglement**, gebaseerd op de mondiaal geldende World Anti Doping Code vastgesteld door WADA. De meest voorkomende dopingovertredingen zijn positieve bevindingen op dopinggeduide middelen bij een controle, whereaboutsfouten, en het missen van dopingcontroles. In sommige gevallen kan dopinggebruik hand in hand gaan met strafbare productie of handel in doping en drugs.

Mogelijke dopingovertredingen worden geconstateerd door de handhavende antidopinginstanties via actieve controleprogramma's en monitoring van de whereabouts. De meeste landen hebben een eigen National Anti Doping Authority (NADO). In Nederland is dit de Dopingautoriteit. Internationaal worden ook controleprogramma's uitgevoerd vanuit internationale federaties en de International Testing Agency (ITA).

Sportbonden zijn verplicht om vermoedens van dopinggebruik te melden aan de Dopingautoriteit. Ook het CVSN deelt deze signalen met de Dopingautoriteit. Bij recreatief drugsgebruik in een sportcontext heeft het meldpunt een rol in de opvolging. Bij mogelijke dopingovertredingen is de Dopingautoriteit aan zet.

In het afwegingskader wordt recreatief drugsgebruik in een sportcontext ingedeeld in categorie drie, en doping in categorie vier. De indeling is afhankelijk van de elementen en eventueel complicerende omstandigheden.

Matchfixing en gokgedrag

Matchfixing, ofwel wedstrijdmanipulatie, is het opzettelijk beïnvloeden van sportwedstrijden om daar zelf of voor iemand anders voordeel uit te halen, meestal via weddenschappen met voorkennis.

Hoewel matchfixing in Nederland niet als specifiek strafbaar feit genoemd wordt in het Wetboek van Strafrecht, is het vrijwel altijd strafbaar gesteld. Dit komt doordat het onder andere strafbare feiten valt, zoals oplichting (Artikel 326), niet-ambtelijke omkoping (Artikel 328ter), dwang (Artikel 284) of opzettelijk witwassen (Artikel 420bis). Verder houdt het vaak verband met deelname aan misdadige organisaties (Artikel 140).

Daarnaast gelden ook tuchtregels vanuit sportbonden. In de meeste gevallen zijn deze regels gebaseerd op de **Blauwdruk ter bestrijding van matchfixing en betting**. Deze tuchtregels verbieden matchfixing. Daarnaast zijn ook bepaalde sportweddenschappen verboden, zoals wedden op eigen wedstrijden, competities en evenementen. Tot slot mag vertrouwelijke voorkennis niet voor weddoeleinden verspreid worden.



Let op! Tijdens internationale evenementen zoals de Olympische Spelen kunnen aanvullende of strengere regels gelden. Zorg ervoor dat sporters en begeleiders hiervan goed voorgelicht zijn!

Naast gokgerelateerde matchfixing, kan er ook sprake zijn van (niet gok-, maar) sportgerelateerde wedstrijdmanipulatie. Bijvoorbeeld een sportteam dat opzettelijk een wedstrijd verliest, zodat een ander team kampioen wordt of niet degradeert. Dit is vaak in ruil voor een gift. In sommige sporten komt het ook voor dat meerdere teams van dezelfde club in dezelfde poule zitten, waardoor het risico op wedstrijdmanipulatie, ten gunste van een ander team, aanwezig is. Sportgerelateerde matchfixing is in strijd met de sportwaarden van fair play en dient tegengegaan te worden.

In het afwegingskader kan gokgerelateerde matchfixing ingedeeld worden in categorie vier. Niet gokgerelateerde matchfixing kan in categorie één t/m drie worden ingedeeld, afhankelijk van de elementen en complicerende omstandigheden.

Overige integriteitsschendingen

Onder de overige integriteitsschendingen vallen de overige schendingen van wet- en regelgeving, misstanden waarbij het maatschappelijk belang in het geding is, en schendingen van (interne) gedragscodes. Denk bijvoorbeeld aan fraude, corruptie, diefstal, criminele ondermijning, ongewenste nevenfuncties, onjuiste declaraties, en het lekken van vertrouwelijke informatie.

Hierbij geldt een breed kader. Strafbare feiten zijn vastgelegd in het Wetboek van Strafrecht. Daarnaast kan ook andere wet- en regelgeving van kracht zijn. In de context van de arbeidsorganisatie gelden vaak interne gedragscodes. Binnen verenigingen

bieden gedragscodes, statuten, huishoudelijk reglementen en algemene tuchtreglementen vaak een kader. Voor bestuurders van sportorganisaties geeft de Code Goed Sportbestuur richting. De Wet Bescherming Klokkeluiders heeft een specifieke definitie van misstand (art. 1). Tot slot kan iets in de samenleving als een schending van de maatschappelijke normen en waarden gezien worden.

In het afwegingskader worden overige integriteitsschendingen ingedeeld in categorie twee. Het is vervolgens aan de sportbond om zorg te dragen voor een passende opvolging.



4.2 Wat is de urgentie?

Vraagt het signaal om direct of verplicht ingrijpen?

- Inschatting gevaarzetting
- Competenties bestuurders
- Lopend proces
- Meld- en/of aangifteplicht

Inschatting gevaarzetting

Is er sprake van een spoedeisende situatie of acute onveiligheid? Bijvoorbeeld acut seksueel misbruik of (dreigend) fysiek geweld? Dan is er sprake van gevaarzetting. Een gevaarzetting is een situatie waarin er een mogelijkheid is op schade en/of letsel (bijvoorbeeld door de kans op herhaald gedrag). Signalen hiervan moeten zo snel mogelijk bij het meldpunt van de sportbond komen. Het meldpunt zoekt actief contact met de politie en (indien het signaal binnenkomt bij het meldpunt van de sportbond) Centrum Veilige Sport Nederland. In afstemming met de politie zal worden beoordeeld of er vanuit de sportbond tijdelijke maatregelen moeten worden getroffen. De veiligheid van personen is van het grootste belang. Houd hierbij ook rekening met je eigen veiligheid.

! **Let op!** Als er sprake is van een spoedeisende situatie of acute onveiligheid (één of meerdere personen lopen het gevaar om slachtoffer te worden van een integriteitsschending uit categorie 3 of 4), dan dient het signaal in minimaal categorie 3 ingedeeld te worden. Denk eraan om de politie in te schakelen.

Een gevaarzetting vraagt om scenario denken. Welke persoon/personen vormen een mogelijk gevaar? Voor welke persoon/personen vormen zij een gevaar? Zijn zij in de gelegenheid om te handelen? Wat is de kans dat er gehandeld wordt, gelet op eerder gedrag? Hoe kunnen bestaande of toekomstige risico's worden ingeperkt? Houd bij het inschatten van de gevaarzetting ook de verschillende niveaus in ogenschouw: raakt dit een individu, de vereniging, de sportbond, speelt het landelijk of zelfs internationaal?

Indien er volgens de melder al sprake is van onrust, vraag dan door. Wat houdt die onrust concreet in? Hoe kan de onrust beteugeld worden? Als vastgesteld is dat er inderdaad sprake is van onrust, neem dit dan mee bij het beoordelen. Zoek eventueel contact met de lokale gemeente, als die werkt met een protocol maatschappelijke onrust.

Competenties verenigingsbestuurders

Het meldpunt zal een melding een hogere categorie geven, wanneer lokale clubbestuurders of leidinggevenden, gelet op de aanwezige competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kunnen organiseren of maatregelen kunnen treffen. Dat geldt ook voor de situaties wanneer een bestuurder of leidinggevende die een maatregel heeft getroffen tegen de schending, constateert dat de schending desondanks blijft voortduren of zich herhaalt.

Houd er rekening mee dat een gevaarzetting ook later in het meldproces kan ontstaan, bijvoorbeeld door verkeerd handelen in de opvolging.

Lopend proces

Neem bij een proces dat al een tijd loopt en waarbinnen al verschillende interventies zijn uitgevoerd, maar er om uiteenlopende redenen pas later contact is gelegd met een meldpunt, de procesgeschiedenis mee in de beoordeling. Vraag concreet uit welke stappen zijn doorlopen en wat hiervan de gevolgen waren. Intervenieren in al langlopende processen moet weloverwogen gebeuren. Een onzorgvuldig doorlopen opvolgingsproces kan de urgentie doen toenemen en hierdoor leiden tot een hogere inschaling van het signaal.

! **Let op!** Is er geen sprake van een spoedeisende situatie of acut gevaar? Dan kan een signaal nog steeds in categorie 3 en 4 ingedeeld worden. Bijvoorbeeld als er veel aandacht is (of te verwachten valt) in de media en samenleving, het om mensen in een invloedrijke positie gaat, of de gevolgen van een mogelijke schending groot kunnen zijn (bijv. sancties door toezichthouders).

Meld- of aangifteplicht

Gaat het signaal over kennis van een ernstig misdrijf (art. 160 Sv), namelijk moord of doodslag, verkrachting, een dreiging voor de staat (terrorisme) of mensenroof? Dan geldt een aangifteplicht bij de politie. Voor overige misdrijven en overtredingen geldt een mogelijkheid tot het doen van aangifte.

Bestuurders en begeleiders van sportverenigingen en sportbonden zijn verplicht om vermoedens van seksuele intimidatie te melden bij de sportbond, of indien de sportbond aangesloten is bij het ISR, bij de aanklager. Heeft de sportbond signalen van dopingovertredingen, dan moeten deze gemeld worden bij de Dopingautoriteit. Tot slot zijn leden van sportbonden verplicht om signalen van matchfixing en ongeoorloofd gokken te melden bij de eigen sportbond.

Bij een meldplicht kan een schending nooit categorie 1 krijgen. Seksuele intimidatie is minstens categorie 2, matchfixing is minstens categorie 3, doping is minstens categorie 3, ernstige misdrijven zijn categorie 4.

Informatie veiligstellen

Bewijsmateriaal kan snel verloren gaan. Bijvoorbeeld omdat ze maar tijdelijk bewaard wordt (bijvoorbeeld camerabeelden of online communicatie). Of omdat een beschuldigde het bewijsmateriaal kan vernietigen (bijvoorbeeld op de mobiele telefoon). Wees er daarom alert op of informatie en bewijsmateriaal bij een eventuele vervolgstap snel veiliggesteld zou moeten worden (door een opsporingsinstantie of in het kader van intern onderzoek). Zorg er ook voor dat betrokkenen een onderzoek zo min mogelijk belemmeren. Dit kan betekenen dat mensen pas later geïnformeerd worden dat een onderzoek gestart is, of juist dat beschuldigten tijdelijk van de werkplek of uit de sportomgeving worden verwijderd.

Houd rekening met het onderzoeksbelang. Waarheidsvinding is onderdeel van de opvolging bij de categorieën 3 en 4.

4.3 Wat is de omvang?

De omvang van een signaal geeft inzicht in de reikwijdte en het aantal betrokkenen

- Is het signaal lokaal, regionaal, landelijk of internationaal?
- Hebben de betrokkenen een invloedrijke positie?
- Wat is het aantal slachtoffers?
- Wat is het aantal beschuldigen?

Reikwijdte en omvang

Het aantal betrokken personen geeft een indicatie van de omvang van een signaal. Doorgaans geldt dat hoe meer personen betrokken zijn, des te complexer de casus is. Maak een duidelijk onderscheid tussen (direct) betrokkenen en andere personen die weliswaar weten van de casus, maar geen rol hebben.

Wie weten er allemaal van het signaal? Gaat dit ook over mensen in een invloedrijke positie? Op welk sportniveau speelt het signaal zich af? Speelt het signaal op lokaal, regionaal, landelijk of internationaal niveau?

Hoe verder de reikwijdte strekt en/of in potentie zich kan uitstrekken, des te hoger de categorie waarin het signaal wordt ingedeeld. Een signaal uit een topsport-programma wordt, ook als dit pas bij enkelen bekend is, dus altijd in een hogere categorie ingedeeld.

Slachtoffers en beschuldigen

Naast de algemene vragen over de reikwijdte van het signaal wordt specifiek uitgevraagd naar het aantal slachtoffers en beschuldigen. Dit geeft indicaties voor de complexiteit en omvang van een signaal, maar geeft ook een indicatie van de (mogelijke) impact.



Let op! Als er meerdere slachtoffers en/of beschuldigen zijn, is dat een reden om het signaal in een hogere categorie in te delen.

Vraag ook uit in hoeverre de casus nog overzichtelijk is voor de crisismanager (doorgaans verenigingsbestuurder). Zullen alle betrokkenen meegaan in het proces of wordt er verwacht dat een deel de hakken in het zand zet en van plan is anderen op de hoogte te brengen of misschien de media te informeren. Schat deze risico's gezamenlijk in.

4.4 Wat is de frequentie?

Hoe vaak is de integriteitsschending voorgekomen?

- Betreft het een incidentele gedraging, herhaald gedrag of is er sprake van een patroon?

Het element frequentie gaat in op de vraag of de integriteitsschending eenmalig is voorgekomen, het herhaaldelijk is voorgekomen of dat er sprake is van een patroon aan integriteitsschendingen. Het hoeft hier niet te gaan om een herhaling van continu dezelfde integriteitsschending. Bij een patroon zijn er steeds terugkerende integriteitsschendingen, met mogelijk eenzelfde modus operandi die langdurig plaatsvinden.

Wanneer de beschuldigde eerder is veroordeeld in het straf- of tuchtrecht en/of een sanctie opgelegd heeft gekregen door het bestuur van respectievelijk de vereniging en/of bond, en/of de beschuldigde is al eerder aangesproken op soortgelijk gedrag, dan wordt dit niet onder frequentie geplaatst, maar meegenomen in de complicerende omstandigheden (recidive).

Hoe hoger de frequentie is en hoe duidelijker vastgesteld kan worden dat het gaat om een patroon van integriteitsschendingen, des te hoger is de categorie waarin het signaal wordt ingedeeld, binnen de bestaande kaders voor de betreffende schending (aard).



4.5 Wat is de impact op melders, betrokkenen, omgeving en samenleving?

Wat is de impact op collega's, vereniging en samenleving?

- Wat is de impact op melders?
- Wat is de impact op direct betrokkenen?
- Wat is de impact op de omgeving?
- Wat is de maatschappelijke impact?

Impact op melder(s) en direct betrokkenen

Het doel hierbij is duidelijk te krijgen wat de impact is van de integriteitsschending op de melder(s). Vraag dit direct uit aan een melder. Het heeft meestal de voorkeur om direct in contact te treden met een slachtoffer en dit ook te vragen, maar dat is niet altijd mogelijk. Maak inzichtelijk wat ervoor zorgt dat de impact laag, gemiddeld of hoog is.

! **Let op!** De impact van een integriteitsschending op het slachtoffer kun je uitvragen aan het slachtoffer, wees hierin terughoudend als je opmerkt dat een slachtoffer veel fysieke en/of psychische klachten ondervindt door de integriteitsschending. Het gaat er niet om dat je exact kunt beschrijven welke klachten een slachtoffer heeft voor het doorlopen van het afwegingskader.

Wees je er bewust van dat iedere betrokkene anders reageert op een heftige gebeurtenis. Ontladingen van stress kunnen zich uiten in trillen, beven en huilen. Direct betrokkenen kunnen herbelevingen krijgen en nieuwe gewoontes ontwikkelingen die meestal voortkomen uit een gevoel van onveiligheid. Angst, verdriet en andere emoties kunnen zich echter ook minder zichtbaar uiten. De impact inschatten is lastig en subjectief. Vandaar dat het belangrijk is dit uit te vragen. Vraag bovendien of er professionele hulp is ingeschakeld.

Impact op omgeving

Een signaal kan gepaard gaan met onrust in de directe omgeving. Bijvoorbeeld binnen een vereniging, buurt, dorp of sportpark. Of binnen een team, trainingsgroep of kantooromgeving. Ook online kan er op sociale media al onrust zijn ontstaan. Neem dit mee in je afwegingskader en vraag altijd concreet uit naar enerzijds de omvang (wie weten ervan), maar anderzijds ook naar de (impact) wat vinden zij ervan en hoe gaan ze om met de betreffende informatie?

Maatschappelijke impact

Signalen rondom integriteit kunnen snel grote maatschappelijke impact krijgen. Zodra een incident in de media komt, ontstaat vaak reuring en druk. Ga daarom proactief na als hiervan (nog) geen sprake is: wat kan de maatschappelijke impact van dit signaal zijn? Hoe kijkt de samenleving tegen een incident als dit aan? Ga tot slot na welke gevolgen voor communicatie, reputatie, draagvlak in de samenleving, bij overheden en in sponsorrelaties dit incident kan hebben?

Neem hierbij enerzijds de mogelijke reikwijdte mee en leg dit naast de mate van impact. Vanzelfsprekend is een hoge reikwijdte in combinatie met een grote (maatschappelijke) impact reden om een signaal in categorie 3 of 4 te plaatsen.

4.6 Zijn er complicerende omstandigheden?

Gebruik hiervoor het overzicht van complicerende omstandigheden.

- Welke invloed hebben complicerende omstandigheden op de zaak?

Er kan sprake zijn van complicerende omstandigheden, die ervoor zorgen dat een signaal hoger of lager gecategoriseerd kan worden. Vaak leidt een complicerende omstandigheid tot indeling in een hogere categorie (bijvoorbeeld: recidive), maar het kan ook reden zijn om juist een lagere categorie te kiezen (bijvoorbeeld: beschuldigde betuigt spijt). Wees alert op zulke complicerende omstandigheden in een melding. Een lijst met complicerende omstandigheden is opgenomen. Deze hoeven bij een melding niet allemaal uitgevraagd te worden. De relevante zaken komen meestal al in de melding naar voren. Op pagina 32 is een lijst met complicerende omstandigheden is opgenomen.

! **Let op!** Complicerende omstandigheden kunnen ervoor zorgen dat een signaal in een categorie hoger of lager uitvallen!



| Titel | Omschrijving |
|-------------------------------|--|
| Machtspositie | Gedrag wordt vertoond door iemand in seniore positie (machtspositie), er is sprake van misbruik van de machts- of vertrouwenspositie |
| Kwetsbaarheid slachtoffer | Het slachtoffer is kwetsbaar: jonger dan 18 jaar, ouder dan 75 jaar, in een sociaal isolement en/of heeft een chronische aandoening |
| Sportbond | Het signaal gaat over een topsport-programma die direct onder verantwoordelijkheid van de bond valt |
| Directie/bestuur | Het signaal gaat over directie en/of bestuur van een sportbond |
| Eerder gewaarschuwd | De beschuldigde heeft voorlichting gekregen over en/of is eerder gewaarschuwd voor het gedrag (of soortgelijk gedrag) waarvoor de beschuldigde nu beschuldigd wordt |
| Recidive | De beschuldigde is eerder veroordeeld voor soortgelijk gedrag in het tucht- en/ of strafrecht en/of heeft eerder een sanctie gekregen door het verenigingsbestuur/bondsbestuur voor soortgelijk gedrag en/of beschuldigde is eerder aangesproken op soortgelijk gedrag |
| Overtreding proeftijd/sanctie | Er is mogelijk sprake van een niet-naleving van een ordemaatregel en/of de overtreding heeft plaatsgevonden tijdens een proeftijd/sanctie |

| Titel | Omschrijving |
|-----------------------------------|---|
| Bewust/gepland/ gecoördineerd | Gedrag was gecoördineerd en/of gepland, welbewuste acties |
| Schade | Gedrag leidde tot schade aan gezondheid of bezittingen |
| Verdoezelen bewijs | Beschuldigde heeft (gepogd) bewijs te verdoezelen of de kans bestaat dat beschuldigde dit gaat doen |
| Gebrek aan medewerking | Beschuldigde werkt niet mee aan traject |
| Kwetsbaarheid persoon | De beschuldigde was zich door leeftijd en/of een kwetsbaarheid in de persoon (bijv. beperking) niet (volledig) bewust van de gevolgen van vertoond gedrag |
| Druk | De beschuldigde heeft gehandeld (mede) door sociale en/of psychologische druk van derde(n). |
| Chantage | De beschuldigde heeft gehandeld (mede) door chantage van derde(n) |
| Minderjarig | Beschuldigde is minderjarig |
| Spijt | Beschuldigde toont berouw, betuigt spijt |
| Medewerking | Beschuldigde werkt actief mee aan traject |
| Beperkte schade | Gedrag heeft niet of nauwelijks tot schade geleid |
| Financiële impact op beschuldigde | Traject kan leiden tot substantiële financiële impact op de beschuldigde (verlies van werk, inkomen) |

H5. Werkwijze per categorie

Het meldpunt waar de melding binnenkomt, maakt met behulp van het afwegingskader een eerste weging en plaatst de melding in één van de vier categorieën.

De verschillende categorieën vergen een andere aanpak, regie en opvolging. Hieronder wordt per categorie beschreven wat de mogelijkheden zijn. Let op, uiteindelijk blijft elk signaal maatwerk. Onderstaande indeling geeft richting aan de aanpak.

- **Categorie 1**
- **Categorie 2**
- **Categorie 3**
- **Categorie 4**

! **Let op!** Formeel is de directie of het bestuur verantwoordelijk voor de beoordeling en opvolging van signalen. Het meldpunt maakt echter de eerste beoordeling, organiseert (eventueel) triage en besluitvorming, adviseert directie, en coördineert de opvolging. Leg daarom vooraf vast welke (mate) van beslissingsbevoegdheid het meldpunt heeft. Bepaal vooraf per categorie wat het mandaat is van het meldpunt, of en zo ja wie er betrokken moet worden bij triage, en op welke momenten er overleg met de directie gevoerd moet worden. Dit richtsnoer biedt hiervoor handvatten.

Categorie 1

Een categorie 1 signaal wordt in principe opgevolgd door een vereniging of door de melder zelf. Het is ook mogelijk dat er helemaal geen opvolging nodig is. Het meldpunt (bond of CVSN) adviseert de melder en/of neemt contact op met het bestuur van de vereniging met een advies over de opvolging.

De medewerker van het meldpunt adviseert zelf. De medewerker registreert de melding in CMSS volgens de CMSS-Werkafspraken en indien beschikbaar ook in het eigen systeem van de sportbond. Als de melder toestemming geeft en dit noodzakelijk is voor de opvolging, dan deel je de volledige melding inclusief persoonsgegevens met

het andere meldpunt (sportbond of CVSN). Zonder toestemming wordt alleen stuurinformatie (meldingsgegevens) gedeeld.

In principe is er geen overleg nodig tussen CVSN en de sportbond, tenzij één van beiden aan de hand van de CMSS-registratie daar toch aanleiding toe ziet. De melding wordt opgenomen in geplande rapportages richting het bestuur of de directie van de sportbond. Het is niet nodig om de leiding van de sportbond gelijk te informeren.

Veel voorkomende vormen van opvolging van categorie 1 zullen zijn: een gesprek of bemiddeling. Het bestuur van de vereniging draagt in dat geval de eindverantwoordelijkheid. De vereniging koppelt het resultaat van de opvolging terug aan het meldpunt. Na de opvolging, zou een uitkomst kunnen zijn dat op de vereniging preventieactiviteiten worden ondernomen of dat een beschuldigde een waarschuwing krijgt van het verenigingsbestuur.

Er is geen proactieve mediastrategie nodig, omdat het onwaarschijnlijk is dat media aandacht schenken aan dit signaal. Als er wel vragen worden gesteld door bijvoorbeeld lokale media, kan een sportbond er voor kiezen om hierop te reageren. Doe dit wel altijd in overleg met betrokkenen.

| Werkwijze categorie 1 | |
|-----------------------------------|---|
| Uitvoering opvolging | Opvolgen door melder/vereniging/werkgever zelf |
| Overleg meldpunt(en) | Medewerker meldpunt adviseert zelf, Meldpunt (CVSN/Bond) informeert ander meldpunt via CMSS |
| Registratie | Beperkte mogelijkheden, vanwege geen grondslag persoonsgegevens |
| Informereren (intern) | Meenemen in geplande rapportages directie |
| Voorbeelden voor opvolging | Open gesprek, bemiddeling, of (indien niet nodig) geen opvolging |
| Terugkoppeling | Vereniging informeert meldpunt |
| Voorbeelden voor uitkomst | Preventie, waarschuwing, afspraken over gedrag |
| Mediastrategie | Mogelijk reactief, hoogstens lokaal |

Categorie 2

Bij een categorie 2 signaal bespreekt de medewerker van het meldpunt het signaal met een collega of CVSN, zodat er altijd sprake is van vier-ogen-principe. Afstemming tussen CVSN en sportbond wordt geadviseerd. Er wordt dan samen gekeken wie het signaal opvolging gaat geven. In de meeste gevallen zal dit de sportbond zijn. De melding wordt besproken met de directie/bestuur van de sportbond. Dit kan in een al standaard gepland, regulier overleg. De sportbond geeft terugkoppeling aan de desbetreffende vereniging en het CVSN over hoe het signaal is opgevolgd.

De medewerker registreert de melding in CMSS volgens de [CMSS-Werkafspraken](#) en indien beschikbaar ook in het eigen systeem van de sportbond. Als de melder toestemming geeft, dan deel je de volledige melding inclusief persoonsgegevens met het andere meldpunt (sportbond of CVSN). Zonder toestemming deel je alleen de geanonimiseerde informatie uit de melding.

Mogelijke voorbeelden voor opvolging zijn: een gesprek voeren, mediatie/conflict bemiddeling, een formele waarschuwing of een educatieve maatregel. Als er een persoonsgericht onderzoek nodig is (tucht- of arbeidsrechtelijk) moet er opgeschaald worden naar categorie 3. Als er sprake is van een strafbaar feit, kan er geadviseerd worden om aangifte te doen bij de politie.

Mogelijke uitkomsten na de opvolging zijn bijvoorbeeld een verbetertraject, extra educatie over een bepaald onderwerp, of een waarschuwing voor een beschuldigde. Er kan voor gekozen worden om de media te informeren over het signaal, of als er aandacht aan besteed wordt, kan er op gereageerd worden. Er kan ook alvast een Q&A worden klaargezet, als daar behoefte aan is.

| Werkwijze categorie 2 | |
|-----------------------------------|--|
| Uitvoering opvolging | Opvolgen door vereniging en/of sportbond |
| Overleg meldpunt(en) | Medewerker meldpunt overlegt met collega. Advies: CVSN en sportbond stemmen met elkaar opvolging af (mondeling) |
| Registratie | Registratie tbv passende opvolging |
| Informereren (intern) | Directie bij regulier overleg informeren |
| Voorbeelden voor opvolging | Formeel gesprek voeren, mediation |
| Terugkoppeling | Sportbond informeert vereniging en CVSN |
| Voorbeelden voor uitkomst | Verbetertraject, educatie, waarschuwing |
| Mediastrategie | Reactief, informeren, Q&A voorbereiden |

Categorie 3

Een signaal in categorie 3 wordt doorgaans opgevolgd door de sportbond. De medewerker van het meldpunt overlegt met een collega, en triage-overleg tussen de beide meldpunten (sportbond en CVSN) wordt geadviseerd. Binnen de sportbond wordt de melding besproken met de directeur.

De medewerker registreert de melding in CMSS volgens de CMSS-Werkafspraken, en indien beschikbaar ook in het eigen systeem van de sportbond. Als de melder toestemming geeft, dan deel je de volledige melding inclusief persoonsgegevens met het andere meldpunt (sportbond of CVSN). Zonder toestemming deel je alleen geanonimiseerde informatie uit de melding.

Een signaal uit categorie 3 is dusdanig ernstig, dat er in principe altijd een feitenonderzoek nodig is om tot een juist oordeel te komen. Afhankelijk van de aard van de melding en van het tuchtsysteem van de sportbond, wordt dit door de (onderzoekscommissie van de) sportbond gedaan of bijvoorbeeld door het ISR. Als de beklagde een medewerker is, kan een persoonsgericht onderzoek gedaan worden door een extern bureau. Als er sprake is van een strafbaar feit, kan er geadviseerd worden om aangifte te doen bij de politie.

De uitkomst van een persoonsgericht feitenonderzoek zal (bij een bewezen overtreding) een sanctie zijn. De betrokken stakeholders zullen hierover ingelicht worden (voor zover dat privacy technisch mogelijk is). Afhankelijk van een aantal elementen (zoals impact) kan een proactieve mediastrategie overwogen worden.

| Werkwijze categorie 3 | |
|-----------------------------------|--|
| Uitvoering opvolging | Opvolgen door sportbond of externe instantie |
| Overleg meldpunt(en) | Triage tussen sportbond en CVSN en afstemming in opvolging wordt geadviseerd |
| Registratie | Registratie tbv passende opvolging |
| Informereren (intern) | Directie direct informeren |
| Voorbeelden voor opvolging | Onderzoek: persoonsgericht (tucht- of arbeidsrecht) |
| Terugkoppeling | Alle betrokken stakeholders ontvangen de nodige terugkoppeling |
| Voorbeelden voor uitkomst | Tuchtrechtelijke of arbeidsrechtelijke sancties |
| Mediastrategie | Actief informeren overwegen |

Categorie 4

Een signaal in categorie 4 wordt meestal door een externe instantie opgevolgd, zoals de politie, Dopingautoriteit, het ISR of een andere instantie. De medewerker van het meldpunt overlegt met een collega, en het meldpunt van de sportbond, het CVSN en (bij voorkeur) de externe instantie voor triage. Als er sprake is van acuut gevaar wordt altijd direct contact opgenomen met de politie.

Er is altijd overleg tussen de beide meldpunten in de sport (sportbond en CVSN). Bij dat overleg wordt besloten welk meldpunt de regie over de opvolging heeft, en wie contact onderhoudt met de externe instantie. In de meeste gevallen zal de sportbond zelf regie houden. Indien gewenst kunnen sportbonden rekenen op bijstand van het CVSN. Binnen de sportbond wordt de melding met spoed besproken met de directie.

! **Let op!** In categorie 4 vallen ook signalen die vanuit CVSN niet met de sportbond gedeeld kunnen worden, wanneer het hoogste gezag van de sportbond zelf bij de melding betrokken is en/of er dus het risico op belangenverstrengeling bestaat.

De medewerker registreert de melding in CMSS volgens de CMSS-Werkafspraken, en indien beschikbaar ook in het eigen systeem van de sportbond. Als de melder toestemming geeft, dan deel je de volledige melding inclusief persoonsgegevens met het andere meldpunt (sportbond of CVSN). Zonder toestemming deel je alleen geanonimiseerde informatie uit de melding.

Waar het feitenonderzoek plaatsvindt is afhankelijk van de aard van de melding en de binding van de bond. Als er sprake is van een strafbaar feit, kan er geadviseerd

worden aan de melder of slachtoffer om aangifte te doen bij de politie. De bond kan ook zelf overwegen om aangifte te doen en/of melding te doen bij politie. De uitkomst van een feitenonderzoek zal (bij een bewezen overtreding) meestal een sanctie zijn. De betrokken stakeholders zullen hierover ingelicht worden (voor zover dat privacy

technisch mogelijk is). De sportbond zal, indien de omstandigheden dit toelaten, actief de media informeren over de integriteitsschending.

Werkwijze categorie 4

| | |
|-----------------------------------|--|
| Uitvoering opvolging | Opvolgen door politie, of andere externe instantie |
| Overleg meldpunt(en) | Triage sportbond, CVSN en externe instantie |
| Registratie | Registratie tbv passende opvolging |
| Informereren (intern) | Directie direct informeren |
| Voorbeelden voor opvolging | Onderzoek door politie of andere instantie |
| Terugkoppeling | Alle betrokken stakeholders ontvangen de nodige terugkoppeling |
| Voorbeelden voor uitkomst | Sanctie (bijvoorbeeld strafrechtelijk) |
| Mediastrategie | Actief informeren indien mogelijk |

H6. Opvolging naar aard

De aard van de schending bepaalt veel voor de opvolging. Dit hoofdstuk gaat in op de specifieke overwegingen bij elke soort schending. Het volgende hoofdstuk bespreekt het verschillende soorten opvolging en het palet dat daarvoor bestaat.

Grensoverschrijdend gedrag

Bij grensoverschrijdend gedrag speelt zorgvuldige inschatting van de ernst van zulke signalen een cruciale rol. Het uitgangspunt is altijd om passend en proportioneel op te treden. Bij signalen in categorie 1 of 2 kan volstaan worden met een lokale interventie, gericht op individuen en/of de groep. Betreft het mogelijke schendingen en overtredingen door individuen (categorie 3 en 4)? In zulke gevallen kunnen een feitenonderzoek, tuchtrechtelijke of arbeidsrechtelijke stappen, of aangifte noodzakelijk zijn.

Seksuele intimidatie

Krijgt het meldpunt signalen van een (acuut) seksueel misdrijf, dan moet altijd gewezen worden op de mogelijkheid om aangifte en/of melding te doen bij de politie. De eerste zorg is om het slachtoffer veiligheid en professionele begeleiding te bieden. Centrum Seksueel Geweld kan professionele hulp bieden aan iedereen die een ongewenste seksuele ervaring heeft meegemaakt en kan iemand ook doorgeleiden aan politie.

Verantwoordelijkheid sportbond

Een sportbond heeft, naast de zorg en professionele begeleiding voor slachtoffers, ook de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van haar leden en werknemers. Dit kan dan ook betekenen dat de sportbonden bij signalen van seksuele intimidatie zelf contact moet opnemen met de politie en/of de aanklager in tucht om zich te laten voorlichten of er een gevaar voor de leden of werknemers is. En zo ja, welke maatregelen passend zijn om te treffen. Indien nodig kan de sportbond of sportvereniging iemand tijdelijk (arbeidsrechtelijk) op non-actief stellen of (verenigingsrechtelijk) bestuurlijke maatregelen te treffen.

Maatregelen kunnen soms tegen de wens van een slachtoffer ingaan. Daarom is het belangrijk om zorgvuldig om te gaan met informatie en goed te overwegen of bepaalde stappen noodzakelijk zijn. Bij seksuele intimidatie (vanaf categorie 2) is goed overleg tussen beide meldpunten (sportbond en CVSNI) dus van groot belang.

Doping

Constateert een antidopinginstantie een mogelijke dopingovertreding, dan neemt deze contact op met de betrokken atleet en met de sportbond. Nederlandse sportbonden die zelf een mogelijke dopingovertreding constateren, zijn verplicht om die te melden bij de Dopingautoriteit. Meldpunten in de sport informeren de Dopingautoriteit ook over recreatief drugsgebruik (categorie 3). Zijn er ook criminele elementen, zoals drugshandel, betrokken in het signaal? Neem dan contact op met politie.

Bij een mogelijke dopingovertreding voert de Dopingautoriteit of andere antidopinginstantie het onderzoek uit, en besluit eventueel tot aanbrengen van een zaak bij de aanklager van het ISR of het CAS (bij internationaal actieve atleten). Een beschuldigde atleet of begeleider kan zichzelf in dit proces verdedigen. Dit is echter zeer gespecialiseerde materie. De sportbond kan de beschuldigde wijzen op goede juridische ondersteuning en (indien nodig voor de bekostiging ervan) de [Bijdrageregeling Doping- en matchfixingszaken](#). Bereid de sporter en de sportbond ook voor op aandacht vanuit de media.

Matchfixing en gokgedrag

In Nederland is het Openbaar Ministerie belast met de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Politie en OM zijn daarom als eerste aan zet. Meldpunten in de sport verwijzen melders van matchfixing direct door naar de politie (categorie 4). Daar kan de melding gedaan worden. Het meldpunt registreert alleen welk lid melding wilde doen, zodat duidelijk is dat de melder aan zijn meldplicht heeft voldaan.

Pas na beoordeling door de politie kan een sportbond eventueel een tucht- of anderzortig traject starten. Bij voorkeur werkt een sportbond samen met de politie in een gecoördineerde aanpak van het signaal.

In de gevallen dat de melding over matchfixing of gokken op eigen wedstrijden strafbaar is aan tuchtregels van de sportbond is het aan de tuchtcommissies van de

sportbonden of ISR om een sanctie op te leggen. Dat kan een berisping zijn, een boete, een schorsing of roeyement. Het type sanctie en de hoogte ervan is aan de tuchtcommissie om te bepalen. In de gevallen dat matchfixing gepaard gaat met een misdrijf (fraude, bedreiging) kunnen daders ook strafrechtelijk worden vervolgd.

Overige integriteitsschendingen

Misstanden kunnen door (ex-)werknemers gemeld worden via de klokkenluidersregeling. Hanteer dan de vastgestelde procedure. Signalen kunnen ook op een andere manier aan het licht komen, zoals via onderzoeksjournalistiek of een toezichthouder.

Bij signalen van integriteitsschendingen kunnen lokale interventies zoals een gesprek met betrokkenen, een waarschuwing, mediation of een groepstraject proportioneel zijn. Het kan ook nodig zijn om feitenonderzoek in opdracht van de sportbond te laten doen. In ernstige gevallen kan ontslag op staande voet of ontbinding van de opdracht-vereinkomst mogelijk zijn. De werkgever zal eventuele stappen wel altijd goed moeten kunnen onderbouwen en registreren.



H7. Opvolgingspalet

Voor de opvolging van signalen is er een palet aan mogelijkheden. De categorie bepaalt welke opvolging proportioneel is. Naar aanleiding van de beoordeling van het signaal kan besloten worden tot een of meer van de volgende stappen:

Categorie 1 en 2

- Oplossing door melder/vereniging zelf
- Gesprek aangaan (ev. met gespreksbemiddeling)
- Schriftelijke waarschuwing
- Mediation of conflictbemiddeling
- Groepstraject

Categorie 3 en 4

- Persoonsgericht onderzoek in opdracht van de sportbond
- Tijdelijke maatregel
- Opvolging in tuchtrecht/verenigingsrecht
- Opvolging via arbeidsrecht
- Aangifte bij politie

Oplossing door melder/vereniging zelf

Een signaal kan gaan over iets waar de melder of de vereniging zelf een passende oplossing kan vinden. Ingrijpen vanuit de bond is dan niet proportioneel voor de situatie. Dit kan bij incidenten in categorie 1.



Let op! Dit is niet altijd mogelijk of verstandig. Bijvoorbeeld als er een meld- of aangifteplicht geldt of bepaalde procedures gevolgd moeten worden. Het signaal moet dan in categorie 2 of hoger worden ingedeeld.

Het meldpunt kan een signaal dus (terug) verwijzen. Een melder, verenigingsbestuurder of leidinggevende wordt dan in staat gesteld om zelf weer verder te kunnen. Adviseer in zulke gevallen de betrokkenen hoe ze hieraan vorm kunnen geven. Vraag de vereniging of melder om een terugkoppeling en registreer dit in CMSS.

Gesprek aangaan (ev. met gespreksbemiddeling)

Conflicten en irritaties kunnen opgelost worden door met elkaar in gesprek te gaan. Dat kan onderling, of samen met een coach, clubbestuurder of leidinggevende. Zorg ervoor dat alle partijen hun visie kunnen geven. Hierbij kan ook professionele gespreksbemiddeling betrokken worden. Dit draagt bij aan de kwaliteit van het gesprek. Deze ondersteuning is vanaf 2025 beschikbaar vanuit NOC*NSF.

Individuele begeleiding

Uit een signaal kan blijken dat het wenselijk is dat iemand zich verbetert op gebied van competenties, vaardigheden of bewustwording. In zulke gevallen kan een verbetertraject worden afgesproken, met bijvoorbeeld coaching of een opleiding. Dit kan los of in samenhang met andere interventies worden ingezet, en overigens ook als consequentie van de bevindingen in een onderzoek of procedure.

Mondelinge of schriftelijke waarschuwing

Bij milde schendingen kan een vereniging of werkgever ervoor kiezen iemand te waarschuwen in een correctief gesprek met eventueel een schriftelijke bevestiging. Dit is een fors signaal richting de betrokkene dat bepaald gedrag niet opnieuw mag voorkomen. Ook kan het onderdeel vormen van nadere dossieropbouw.

Mediation of conflictbemiddeling

Bij verstoorde verhoudingen tussen leden of collega's kan mediation of conflictbemiddeling uitkomst bieden. Een mediator kan het gesprek tussen partijen met een meningsverschil begeleiden. Het doel van die gesprekken is om samen tot een passende oplossing te komen. Hiertoe moeten beide partijen dan wel bereid zijn.

Groepstraject

In een team, vereniging of afdeling kan een cultuur of groepsdynamiek ontstaan die ongewenst is en/of verbeterd kan worden. Gedrag in de groep kan dan niet één op één teruggevoerd worden op gedrag van individuen. Dan kan een interventie op groepsniveau een positieve bijdrage leveren. Zo'n traject beoogt de patronen in de groep, onderlinge omgangsvormen en het veiligheidsgevoel te verbeteren. Meestal gebeurt dit onder externe begeleiding.

Specifiek voor TeamNL topsportomgevingen (niveau S, S-1) is ondersteuning beschikbaar vanuit NOC*NSF door de expert Verantwoorde Topsportcultuur voor het creëren, in stand houden en verbeteren van een verantwoordelijke topsportcultuur.

! **Let op!** Registreer deze stappen altijd in CMSS en indien beschikbaar het eigen systeem van de sportbond. In tweede instantie kan immers blijken dat vervolgstappen toch nodig zijn. Bijvoorbeeld omdat er meer of ernstigere signalen komen. Of omdat de interventie tot onvoldoende resultaat leidt. Dan is een helder beeld van alle genomen stappen nodig voor de onderbouwing van vervolgmaatregelen.

Persoonsgericht onderzoek (in opdracht van de sportorganisatie)

Als er concrete signalen zijn dat een of meerdere individuen ongewenst gedrag vertonen (of hebben vertoond), dan kan een sportbond uiteindelijk besluiten tot persoonsgericht feitenonderzoek. Dit heet ook wel signalenonderzoek, integriteitsonderzoek, bedrijfsrecherche of intern onderzoek. Overweeg als sportbond altijd of minder ingrijpende interventies mogelijk zijn, aangezien een persoonsgericht feitenonderzoek een grote impact kan hebben in de organisatie en vaak hoge kosten met zich meebrengt.



Let op! Dit is geen tuchtrechtelijk onderzoek. Hiervoor zal de sportbond aangifte moeten doen bij de aanklager of tuchtcommissie. Die zal dan zelf besluiten over eventueel onderzoek.

Deze vorm van onderzoek richt zich op waarheidsvinding over een specifieke situatie. Een onafhankelijk onderzoeksbureau krijgt hierbij de opdracht om onafhankelijk en objectief na te gaan welke feiten er vastgesteld kunnen worden. Dit zal met name plaatsvinden in de context van werkorganisaties.

Informeer bij een persoonsgericht onderzoek de beschuldigde zo spoedig mogelijk dat er een onderzoek naar hem of haar wordt ingesteld. Het liefst voor aanvang van het feitenonderzoek, tenzij dit het onderzoeksbelang kan schaden (bijvoorbeeld omdat er eerst bewijsmateriaal veiliggesteld moet worden). Informeer de beschuldigde over zijn rechten en plichten, de schendingen die vermoed worden, en het protocol waarmee het onderzoek uitgevoerd zal worden.

Een sportbond kan medewerkers opleggen om aan het onderzoek deel te nemen. Soms kan medewerking ook geëist worden van zzp'ers en contractanten, als dit is vastgelegd in een gedragscode of andere overeenkomst. Andere betrokkenen zullen veelal op vrijwillige basis gevraagd moeten worden mee te werken. Dat hoeft geen belemmering te zijn om een onderzoek te starten. Vaak zullen betrokkenen zoals leden, sporters, ouders en andere stakeholders bereid zijn om op vrijwillige basis bij te dragen aan een onderzoek. Zorg ervoor dat mensen die meewerken aan zo'n onderzoek niet benadeeld worden door hun deelname.

Uit een feitenonderzoek moet een feitelijke beschrijving van het gebeurde naar voren komen. Een onderzoeksbureau zal met het oog op waarheidsvinding actief moeten zoeken naar alle relevante informatie: belastend én ontlastend. Het resultaat is een objectieve beschrijving van wat er plaatsgevonden heeft (descriptief). Een onderzoeker zal hierbij de mate van zekerheid en waarschijnlijkheid moeten aangeven. Een onderzoeker kan daarnaast aangeven welke wetten, regels of normen voor de situatie

relevant zijn. Het is niet de opdracht van de onderzoeker om een oordeel te geven over de sancties die verbonden moeten worden aan de gevonden feiten (normatief). Dat is de rol van de werkgever.

Uit een feitenonderzoek kan naar voren komen dat de beschuldigde geen verwijtbaar gedrag heeft vertoond en dat er geen signalen zijn van andere mogelijke schendingen of overtredingen. In dat geval zal de sportbond zich moeten inspannen om de beschuldigde te rehabiliteren en de situatie weer te normaliseren.

Komt uit een feitenonderzoek naar voren dat een beschuldigde wel verwijtbaar gedrag heeft vertoond, dan zal de sportbond daar vervolg aan moeten geven. Is er sprake van een werkrelatie, dan zullen er arbeidsrechtelijke stappen komen. Komen er mogelijk tuchtrechtelijke overtredingen uit naar voren, dan zal er separaat tuchtrechtelijk onderzoek gedaan moeten worden. Is er sprake van mogelijk strafbare feiten, dan kan de sportbond aangifte doen bij politie.

Gedurende het onderzoek kunnen er tijdelijke maatregelen getroffen worden (bijv. schorsen, non-actief stelling, of aanpassing van de werkplek of -werkopdracht). Dit kan nodig zijn om het onderzoek niet te belemmeren, om onrust in de omgeving te verminderen, of om gevaar voor personen te verkleinen. Betrek bij het nemen van tijdelijke maatregelen altijd een arbeidsjurist.

Een feitenonderzoek zal impact hebben op alle betrokkenen. Goede en vaak langer durende begeleiding is aan te raden. Ook kan het aanleiding zijn om extra werk te maken van preventief beleid. Een feitenonderzoek wekt bovendien altijd verwachtingen. Bij de mensen die worden bevraagd en onderzocht, en soms ook in de media of bij externe stakeholders. Wees er duidelijk over dat de sportbond beslist over de opvolging naar aanleiding van de bevindingen. Zorg ook voor regie op de communicatie, zowel richting betrokkenen als (eventueel) richting media.



Aandachtspunten bij onderzoek in opdracht van de sportbond

Bij een feitenonderzoek schakelt de sportbond een extern onderzoeksbureau in. De sportbond is dus opdrachtgever van het onderzoek. Waar moet een sportbond op letten?

- Selecteer een onderzoeksbureau dat de expertise heeft om het onderzoek uit te voeren. Is er bijvoorbeeld financiële kennis nodig, gaat het over ongewenste omgangsvormen, of over cultuur en groepsdynamiek?
- Kies een bureau met de juiste bevoegdheden en onderzoeksmiddelen. Als het een feitenonderzoek is, kies dan een bureau met een vergunning voor particuliere recherche (Wpbr). Bij cultuuronderzoek kan ervaring met digitale enquêtes en interviews juist meerwaarde hebben.
- Maak intern heldere afspraken wie welke kennis draagt, verwerkt en hoe deze kan opschakelen indien nodig. Beleg een vast contactpersoon binnen de bond voor de onderzoeksorganisatie.
- Formuleer een onderzoeksopdracht met daarin de aanleiding, afbakening van het onderzoek, de onderzoeksvraag en het doel van het onderzoek. Bedenk vooraf welke vorm van rapportage je wilt hebben van het bureau en waar je het voor wil gaan gebruiken. Vraag bijvoorbeeld om een door het bureau geanonimiseerde samenvatting voor media gebruik.
- Werk met duidelijke afspraken over budget en tijdsinvestering, en (indien nodig) de manier waarop met (dreigende) overschrijdingen omgegaan moet worden.
- Leg voorafgaand aan het onderzoek vast op grond van welke regelgeving en normen de bevindingen getoetst zullen worden. Bijvoorbeeld gedragscodes, reglementen, wetgeving.
- Spreek voorafgaand aan het onderzoek af naar welke tijdsperiode gekeken gaat worden. Als het een langere periode betreft, leg dan vast dat bij de feiten en bevindingen helder is wanneer iets plaatsgevonden heeft.
- Werk bij voorkeur op basis van een vastgesteld onderzoeksprotocol. Als de sportbond daar zelf niet over beschikt, controleer dan of het beoogde onderzoeksbureau zelf een adequaat protocol hanteert.
- Maak afspraken over de onderzoeksmethoden die gehanteerd gaan worden. Bijvoorbeeld interviews, enquêtes, toegang tot ICT-middelen, etc. Beleg ook welke AVG toestemmingen er vanuit de opdrachtgever verleend moeten worden aan het onderzoeksbureau.
- Leg vast dat het onderzoeksbureau onafhankelijk van de sportbond tot een rapport met feiten en bevindingen zal komen. Borg ook dat het bureau in praktijk daadwerkelijk onafhankelijk kan werken.
- Betrek vroegtijdig de juiste collega's bij het (voorgenomen) onderzoek, bijvoorbeeld communicatie, HR, privacy, en juridische zaken.

Tijdelijke maatregel

Het kan verstandig zijn om een tijdelijke maatregel te nemen in het belang van de organisatie en de sport. Dit heeft als doel de orde en de veiligheid van de leden en werknemers van een bond of vereniging te waarborgen, en/of een zorgvuldig verloop van het onderzoek mogelijk te maken.

Leden van een sportbond of een vereniging kunnen op grond van verenigingsrecht een **ordemaatregel** worden opgelegd. Dit kan bestaan uit het tijdelijk beperken van de bewegingsvrijheid van de beschuldigde voor de locatie(s) waar herhaling, onveiligheid of onrust wordt gevreesd. Ook kunnen er andere ordemaatregelen worden opgelegd om de orde en veiligheid te waarborgen, bijvoorbeeld het tijdelijk uitsluiten van wedstrijden of trainingen.

Een ordemaatregel is geen tuchtrechtelijke straf, al kan dat natuurlijk wel zo ervaren worden door de beschuldigde. Geef de beschuldigde daarom altijd uitleg over wat een ordemaatregel inhoudt.

Het opleggen van een ordemaatregel is de verantwoordelijkheid van het bestuur. Het bestuur van de bond of vereniging kan dan ook zelfstandig een ordemaatregel opleggen. De aanklager kan tijdens een tuchtrechtelijk onderzoek, indien hij dit noodzakelijk acht, een ordemaatregel aan de bond adviseren. Het is vervolgens aan het bestuur van de bond om die ordemaatregel over te nemen. Ook kan de politie soms adviseren om maatregelen te treffen.

Een ordemaatregel dient noodzakelijk, geschikt en evenredig zijn. Dat wil zeggen dat voor het opleggen van de ordemaatregel voldoende grond aanwezig moet zijn en dat de maatregel in verhouding moet staan tot het te dienen doel (het bewaren van de orde en veiligheid) van die maatregelen. Het is dan ook niet vanzelfsprekend dat er bij ieder signaal een ordemaatregel moet worden opgelegd.

Een ordemaatregel kan in beginsel niet worden opgelegd zonder dat gevraagd wordt naar de zienswijze van de beschuldigde met betrekking tot de gevolgen die

de maatregel voor hem heeft. De bond dient de beschuldigde om een reactie op de voorgenomen maatregel te vragen, het gaat dan enkel om een reactie op de gevolgen die de maatregel voor hem zal hebben.

Overleg als er een strafrechtelijke procedure loopt altijd met de officier van justitie of de politie: is een maatregel wenselijk, en mag de beschuldigde geïnformeerd worden? Dit om lopend onderzoek niet te frustreren. Dit geldt eveneens voor een tuchtrechtelijk onderzoek.

Een ordemaatregel mag niet langer duren dan noodzakelijk. De bestuurlijke ordemaatregel blijft in beginsel in stand totdat de zaak is afgerond. Het kan zijn dat er tussentijdse ontwikkelingen in het onderzoek of de casus zijn. In dat geval kan de ordemaatregel tussentijds worden ingetrokken of gewijzigd. Het is aan het bestuur van de bond om te bepalen of de ordemaatregel redelijkerwijs nog in stand kan blijven.

Ook in arbeidsrechtelijk context kunnen tijdelijke maatregelen genomen worden, zoals (tijdelijke) overplaatsing, (tijdelijke) andere functie, schorsing (zie artikel 7 CAO Sport), non-actiefstelling (zie artikel 8 CAO Sport), of andere voorzieningen of maatregelen die de CAO Sport en/of de wet biedt. Raadpleeg altijd een arbeidsjurist alvorens tot tijdelijke maatregelen over te gaan!

Aangifte of melding bij aanklager tuchtrecht

Komt uit een signaal, melding, en eventueel feitenonderzoek in opdracht van de sportbond, naar voren dat leden van de bond zich verwijtbaar hebben gedragen? Dan kan de sportbond zelf aangifte/melding doen bij de aanklager of dit adviseren aan het vermeende slachtoffer of melder.

Zorg er als meldpunt voor dat de sportbond goed geïnformeerd blijft over het verloop van dit proces en dat betrokkenen goed geïnformeerd zijn over wat zij van dit traject kunnen verwachten. Blijf vinger aan de pols houden bij de situatie.

Opvolging in arbeidsrecht

Komt uit een signaal, melding, en eventueel feitenonderzoek in opdracht van de sportbond, naar voren dat werknemers of contractanten van de bond zich verwijtbaar hebben gedragen? Dan kan de sportbond kiezen voor opvolging in civiel- of arbeidsrecht.

Als er sprake is van een arbeidsrelatie, dan kan de sportbond besluiten tot disciplinaire maatregelen, zoals een officiële waarschuwing, schorsing, non-actiefstelling, stopzetten of inhouden van loon, boete (op basis van contract, bijvoorbeeld relatie-, concurrentie- of geheimhoudingsbeding), overplaatsen of functie aanpassen, degradatie of demotie, ontslag of ontslag op staande voet.

De werkgever moet zo'n besluit goed onderbouwen. In veel gevallen zal de kantonrechter het besluit namelijk achteraf toetsen (bij ontslag op staande voet), vooraf moeten goedkeuren (bij de overige ontslagprocedures), of alsnog toetsen als de werknemer daartoe verzoekt (bij disciplinaire maatregelen). Daarbij zal de kanton-

rechter goed kijken of de werkgever ook procedureel zorgvuldig en proportioneel heeft gehandeld: waren normen inderdaad goed vastgesteld (bijvoorbeeld in het contract en de gedragscode), zijn feiten voldoende onderbouwd, en heeft er hoor- en wederhoor met de werknemer plaatsgevonden voordat de werkgever het besluit nam?

Bij zulke arbeidsrechtelijke maatregelen zal de sportbond als werkgever dus een aantal stappen moeten doorlopen. Goede dossieropbouw en juridische ondersteuning is hier van groot belang.



Let op! Hou ook rekening met eventuele onrust op de werkvloer, met het tijdelijk of permanent wegvallen van een collega. Zorg voor een aanspreekpunt voor vragen en zorgvuldige communicatie. Wees helder voor collega's hoe werkzaamheden opgevangen gaan worden.

Aangifte bij politie of opsporingsinstantie

De sportbond kan te maken krijgen met signalen die gemeld die kunnen of moeten worden aan de politie of andere opsporingsinstanties. Dat geldt in ieder geval voor kennis van een ernstig misdrijf (art. 160 Sv), namelijk moord of doodslag, verkrachting, een dreiging voor de staat (terrorisme) of mensenroof. Elke Nederlandse burger, en dus ook bestuurders van sportbonden, zijn dan verplicht om aangifte te doen. Let op, dit geldt dus ook voor vertrouwenspersonen!

Bij kennis van andere misdrijven en overtredingen geldt geen aangifteplicht. In dat geval is iedereen die daar kennis van heeft, bevoegd om aangifte te doen (art. 161 Sv). De sportbond zal dan overwegen of aangifte doen gewenst is. Denk bijvoorbeeld aan diefstal, vandalisme, openbare dronkenschap en geluidsoverlast. Aangifte leidt niet automatisch tot opsporing en bestrafing. De politie besluit zelf over de manier waarop met een aangifte wordt omgegaan.

Bij voorkeur doet een sportbond zelf aangifte of melding bij de politie. Dat kan echter niet altijd voldoende zijn. Soms is het noodzakelijk dat een melder of slachtoffer zelf ook aangifte doet. In dat geval kan de sportbond samen optrekken en waar nodig ondersteunen. Als een slachtoffer geen aangifte wil doen, kan een sportbond melding doen bij de politie, om zo advies te krijgen over eventuele gevaarstelling. Aangifte, opsporing en onderzoek in de strafrechtketen kan uiteindelijk leiden tot een strafrechtelijke veroordeling.

Tot slot kan een strafrechtelijke veroordeling het gevolg hebben dat de betrokkene geen Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) meer kan krijgen. Een VOG is steeds vaker een vereiste voor een actieve functie in de sport. Let op: een tuchtrechtelijke veroordeling leidt er niet toe dat er geen VOG wordt afgegeven.



Let op! In sommige gevallen kunnen parallelle trajecten ontstaan. Zoals bij seksueel geweld, waarbij opvolging in strafrecht én tuchtrecht moet plaatsvinden. Of bijvoorbeeld bij signalen van matchfixing. Parallelle trajecten kunnen ook ontstaan als een lid van de sportbond in een werksituatie mogelijk grensoverschrijdend gedrag vertoont, en er dus zowel een werkgeversrelatie als een lidmaatschapsrelatie bestaat.

H8. Afwikkeling en afronding

Zodra een traject richting een individu is afgerond, is de sportbond nog niet klaar. Na een eventuele veroordeling of vrijspraak is er nog steeds werk te verrichten richting de directe betrokkenen, de omgeving, de buitenwereld en vervolgens ook preventief richting de toekomst.

Handhaving en toezicht

Zijn er sancties uitgesproken over beschuldigen? Wees als sportbond dan alert op de handhaving van deze sancties en houdt hier indien nodig toezicht op, gedurende een volledige sanctieperiode. Is er sprake van een strafrechtelijke veroordeling? Beoordeel dan of ook een maatregel vanuit de sportbond noodzakelijk is. Beoordeel ook wie er met het oog op handhaving en toezicht moet worden geïnformeerd over de sanctie en/ of veroordeling en wijs hen op de vertrouwelijkheid van deze informatie en hoe daarmee in de praktijk om te gaan.

Omgang met daders

Is vastgesteld dat iemand zich verwijtbaar gedragen heeft en zijn er maatregelen getroffen? Zorg dan voor een zorgvuldige behandeling van de dader. Vraag diegene om op gesprek te komen over de sancties en bespreek de manier waarop die uitgevoerd zullen worden. Maak ook afspraken met de dader, en een eventueel slachtoffer, over wat er zal gebeuren na afloop van een sanctie.

Nazorg voor beschuldigde en rehabilitatie

Voor een beschuldigde heeft de opvolging van een signaal vaak grote impact. Ook zijn of haar omgeving kan er door geraakt worden. Zeker wanneer het iemand betreft in een publieke functie. Is vastgesteld dat iemand zich niet verwijtbaar heeft gedragen? Dan heeft de sportbond een rol in de rehabilitatie van diegene. Zorg ervoor dat iemand weer door kan, en communiceer indien nodig helder naar de omgeving en buitenwereld de conclusies van een traject.

Bescherming tegen benadeling

Melders van misstanden krijgen vaak te maken met benadeling. Bijvoorbeeld pesten, sociale uitsluiting, niet langer inhuren of contracten niet verlengen. De persoon die zich uitsprak, wordt zo zelf de dupe. Mensen die een signaal hebben gegeven, verdienen bescherming tegen benadeling. Ga daarom actief na hoe het hen vergaat, ook gedurende langere periode. Neem waar nodig maatregelen.

Nazorg voor werkvloer of vereniging

Signalen zorgen vaak voor onrust op de werkvloer of binnen een vereniging. Zeker als er ernstige incidenten waren, er onderzoek is gedaan of er individuen bestraft zijn. Er zal dan nazorg nodig zijn voor de werkvloer, het team of de vereniging, om de gebeurtenissen te verwerken en weer begeleid te worden naar een prettige en veilige omgeving. Hierbij kan Centrum Veilige Sport Nederland adviseren en verwijzen naar geschikte instanties voor ondersteuning.

Evalueren en leren

Van elk signaal kan de sportbond lering trekken. Evalueer daarom actief: wat is er van dit traject geleerd en wat kan er beter? Deze lessen kunnen gaan over het incidentmanagement zelf, maar ook betrekking hebben op preventieve maatregelen of nieuwe risico's. Communicatie In alle gevallen speelt communicatie een sleutelrol bij het omgaan met signalen. Zeker richting melders, slachtoffers, beschuldigen en direct betrokkenen is regelmatige communicatie van belang. Ook de communicatie richting media en samenleving kan van grote invloed zijn op de zorgvuldige omgang van signalen. De integriteitsmanager speelt een belangrijke rol in de coördinatie hiervan. Betrek tijdig advies op communicatie en stem waar mogelijk af met andere stakeholders.

Bijlage: overzicht instanties voor ondersteuning

| Ondersteuning | Voor wie? | Kerncompetentie | Werkzaamheden |
|--------------------|--|--|---|
| Vertrouwenspersoon | Melders, slachtoffers, beschuldigen en andere betrokkenen | Luisterend oor en vertrouwelijk advies | Het begeleiden, een luisterend oor bieden en het schetsen van opvolgingsmogelijkheden bij een (mogelijke) integriteitsschending. Vertrouwenspersoon is geen beschermd titel, geadviseerd wordt alleen LVV gecertificeerde vertrouwenspersonen in te zetten. |
| ISR | Melders, slachtoffers en beschuldigen | Tuchtrechtelijke beoordeling van casuïstiek | Na een melding bij het ISR onderzoekt en beoordeelt de aanklager en/of tuchtcommissie op onafhankelijke en objectieve wijze de casus. Het ISR is ook benaderbaar voor advies en uitleg over het tuchtrechtelijk proces. |
| Psycholoog | Melders, slachtoffers en beschuldigen | Psychologische bijstand | |
| Huisarts | Iedereen | Medisch advies en doorverwijzing naar medische en/of psychologische zorg | Eerste aanspreekpunt en coördinator van de gezondheid op individueel niveau. De huisarts kan zowel geconsulteerd worden voor vragen en/of zorgen over de fysieke en psychische gezondheid. Wanneer men doorverwezen wordt naar andere zorgverleners, zoals een specialist of diëtiste, dan coördineert de huisarts de zorg. De POH- (praktijkondersteuner) ondersteunt de huisarts bij de begeleiding en behandeling van patiënten met psychische, psychosociale of psychosomatische problemen. |
| Fier | Iedereen die te maken heeft met geweld in afhankelijkheidsrelaties | Anoniem chatten, sparren, advies, hulp en behandeling, en veiligheid en bescherming bij zeer ernstige dreiging | Anoniem contact door te chatten, beschikbaar voor iedereen. De chatfunctie en openingstijden richten zich ook specifiek op jongeren. Fier is verder gespecialiseerd in geweld binnen afhankelijkheidsrelaties. |

| Ondersteuning | Voor wie? | Kerncompetentie | Werkzaamheden |
|---|--|--|--|
| Slachtofferhulp Nederland | Slachtoffers | Emotionele steun, hulp in strafproces en ondersteuning bij vergoed krijgen van schade | Slachtofferhulp Nederland is dé expert in het bieden van ondersteuning na een ingrijpende gebeurtenis en biedt zowel psychosociale, praktische als juridische dienstverlening. Ook met langer durend slachtofferschap dat in het verleden heeft plaatsgevonden heeft Slachtofferhulp Nederland (SHN) ervaring. Een warme overdracht is mogelijk via het overdrachtsdocument. |
| Centrum Seksueel Geweld | Iedereen die een ongewenste seksuele ervaring heeft gehad en 24/7 bereikbaar | Hulp en ondersteuning. Ook: advies aan professionals. | Direct handelen en hulp bij seksueel geweld en de mogelijkheid om in te zetten op behandeling/ondersteuning vanuit een multidisciplinair perspectief. Als men binnen 7 dagen hulp zoekt bij het CSG, liefst binnen 72 uur, kan het CSG het beste helpen. Je hebt binnen deze tijd betere kans op psychisch herstel, op het voorkomen van zwangerschap en geslachtsziekten en op het veiligstellen van sporen. Ook na 7 dagen kan het CSG verder ondersteunen. |
| Veilig Thuis | Iedereen die huiselijk geweld ondergaat of als of als omstander signaleert | Advies en ondersteuning bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook: advies aan professionals. | Het bieden van ondersteuning en zorg bij (signalen van) een onveilige thuissituatie. Wanneer er contact wordt opgenomen met Veilig Thuis dan zal de melder in eerste instantie zelf kunnen aangeven of er een adviesvraag of melding ten grondslag aan het contact ligt. Het is belangrijk om te weten dat Veilig Thuis ambtshalve onderzoek naar een situatie kan doen of hulpverlening kan inschakelen wanneer zij zelf hier noodzaak in zien. Daarnaast kan Veilig Thuis op eigen initiatief afstemmen met politie. |
| Advocaat, vakbond, rechtsbijstandsverzekering | Melders, slachtoffers en beschuldigen | Juridische bijstand | |
| Juridisch loket | Iedereen (let op inkomenstoets) | Juridisch advies | Het juridisch loket biedt gratis advies aan eenieder bij juridische vraagstukken. In het intakegesprek zal er een inkomenstoets zijn om te bepalen of de adviesvrager in aanmerking komt voor gratis advies. Het juridisch loket zal niet namens de adviesvrager optreden in een juridisch geschil. |

| Ondersteuning | Voor wie? | Kerncompetentie | Werkzaamheden |
|---|--|---|---|
| NL Sporter (vakbond topsporters) | Topsporters | Sport-juridische bijstand en belangenbehartiging | |
| Bijdrageregeling doping- en matchfixingszaken | Topsporters die lid zijn of worden van NL Sporter | Financiële ondersteuning voor juridische bijstand | |
| Huis voor Klokkenluiders | Iedereen met vermoedens van misstanden op het werk | Vertrouwelijk advies en eventueel onderzoek | |
| (zeden)Politie | Iedereen | Melding en aangifte, advies over gevaarstelling | De zedenpolitie heeft als taak om zedenmisdrijven op te sporen en seksueel geweld te bestrijden. Het CVSN heeft contactpersonen bij de zedenpolitie die zich bezighouden met de sport. |
| Perspectief Herstelbemiddeling | Iedereen | Bemiddeling ter bevordering van het herstelproces | Het faciliteren van een gesprek of contact (kan bijvoorbeeld ook in briefvorm) tussen een slachtoffer en een beschuldigde waar het accent nadrukkelijk niet op de schuldvraag ligt maar op de behoefte om de eigen beleving uit te spreken. Herstelbemiddeling staat niet gelijk aan mediation. |
| Schadefonds geweldsmisdrijven | Slachtoffers van een geweldsmisdrijf | Het bieden van erkenning door middel van een financiële schadevergoeding. | Het Schadefonds Geweldsmisdrijven kan eenmalig een bedrag uitkeren aan personen die door een geweldsmisdrijf ernstig lichamelijk of psychisch letsel hebben opgelopen. Dit misdrijf kan zich ook in een sportcontext hebben afgespeeld. Het Schadefonds is er vooral als er van de dader geen schadevergoeding wordt verkregen, terwijl dit wel gerechtvaardigd zou zijn. |

| Ondersteuning | Voor wie? | Kerncompetentie | Werkzaamheden |
|-------------------------|--|--|--|
| Dopingautoriteit | Iedereen | Advies over doping, (anoniem) melden | De dopingautoriteit houdt zich bezig met zowel de preventie van doping gebruik als de opsporing van doping gebruik. |
| ARQ Centrum'45 | Slachtoffers | Psychotherapeutische zorg na trauma. Naast behandeling ook diagnostiek. | Het behandelinstituut ARQ Centrum'45 heeft zich aangediend als hulporganisatie waarnaar doorverwezen kan worden op het moment dat er behoefte is aan een psychotherapeutische behandeling. Deze GGZ-instelling levert derdelijns zorg en is met name beschikbaar voor slachtoffers die te kampen hebben met ernstige psychologische gevolgen die voortkomen uit het (sport)verleden. |
| Jeroen Bosch Ziekenhuis | Slachtoffers met een focus op de danssport | Behandelen van psychische en fysieke klachten | Men kan bij het Jeroen Bosch (JBZ) ziekenhuis terecht voor zorgvragen rondom psychische en fysieke klachten die aan elkaar gekoppeld zijn en waarvan de oorsprong mogelijk in de sport ligt. De zorglijn die het JBZ heeft opgezet, is in eerste instantie bedoeld voor sporters uit de danssector. |
| Stop it Now | Iedereen | Hulp bieden op het gebied van het voorkomen van seksueel misbruik. Ook advies aan professionals. | Stop it now! is een telefonische hulplijn die seksueel misbruik van kinderen wil voorkomen en bespreekbaar wil maken. De hulplijn is er voor mensen die zich zorgen maken over hun eigen seksuele gevoelens en/of gedrag ten opzichte van kinderen en/of die kinderporno downloaden. Daarnaast is Stop it Now er voor mensen die zich zorgen maken over het seksuele gedrag van een volwassene uit hun omgeving ten opzichte van kinderen en voor professionals en hulpverleners die op dit gebied behoefte hebben aan advies en informatie. |

| Ondersteuning | Voor wie? | Kerncompetentie | Werkzaamheden |
|-------------------|---|---|---|
| Helpwanted | Iedereen | Hulp bieden en adviseren bij online grensoverschrijdend gedrag. | In samenwerking met de politie en sociale mediaplatformen biedt Helpwanted (praktische) ondersteuning en advies en voorlichting op het gebied van online (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, o.a. sextortion en cyberstalking. |
| MIND korrelatie | Iedereen | (Anonieme) professionele, psychische en psychosociale hulp en advies op landelijk niveau. | De hulpverleners geven individueel advies en hulp aan iedereen die daarom vraagt. Zij kijken samen met de hulpvrager welke mogelijkheden die heeft om zelf aan de slag te gaan met de problemen waar zij of hij mee kampt. De gesprekken kunnen telefonisch plaatsvinden, online, via chat, WhatsApp en mail. Bij MIND Korrelatie werken psychologen en maatschappelijk werkers. Doorverwijzing naar meer gespecialiseerde hulp is mogelijk. |
| Namens de familie | Voor nabestaanden bij een dramatische gebeurtenis | Ondersteuning, begeleiding en het ontlasten van de nabestaanden in de omgang met de media | Namens de Familie heeft media adviseurs die je kunnen begeleiden bij het omgaan met (sociale) media. Zodat zij zich kunnen focussen op wat voor hen op dat moment echt van belang is. Ze bieden hulp aan mensen nadat zij zijn doorverwezen via de politie, het Openbaar Ministerie, het ministerie van Buitenlandse Zaken of via Slachtofferhulp Nederland (waar Namens de Familie onder valt). Namens de Familie opereert onafhankelijk in het belang van de betrokken familie. |
| Forlight | Beschuldigen | Psychologische ondersteuning | Eerst verwijzing huisarts (3e lijn) |